Ազգ
Azg
armenian daily
3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1994, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 211 (714)

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.
LIMASSOL CENTRE, BLOCK B, SUITE 307, P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX +357-5-370945
OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS; FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS; BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS; HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS
Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից
ԾԽԱԽՈՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՀՈՒՅՔ
ուղիղ հասցեատիրոջը՝ ծովով եւ ինքնաթիռով

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հացի թանկացման դիմաց կտրվի հավելավճար, իսկ կտրոնները կմնան մինչեւ 1995 թ. հուլիսի 1-ը

Հայաստանում շուրջ 1 մլն. 600 հազար բնակիչ դեկտեմբերի 1-ին 666 դրամ փոխհատուցում կստանա հացի թանկացման համար: Երեւանի քաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը որոշման մասին պատգամավորներին տեղեկացնելիս հայտնեց, որ ծրագիրն ամբողջականությամբ պատրաստ կլինի նոյեմբերի 10-ին, իսկ մինչ այդ՝ ժողովրդին սպասվող թանկացումներին նախապատրաստելու համար ՀՀ կառավարության անդամները հանդիպումներ կունենան բոլոր հասարակական կազմակերպությունների, համալսարանի, ակադեմիայի, մասնագիտական տարբեր ինստիտուտների հետ:

Քննարկում կանցկացվի նաեւ տեղական իշխանությունների հետ: Մինչեւ նոյեմբերի 20-ը, կառավարությունը խոստանում է մարել 400 մլն. դրամ աշխատավարձի պարտքը: Ընդ որում, շինարարները աշխատավարձ չեն ստացել 5 ամսից ավելի, ուսուցիչները՝ 1,5 ամիս եւ այլն: Հացի թանկացման հետ կապված հավելավճար է նախատեսվում բոլոր բյուջետային հիմնարկներին, թոշակառուներին: Նախագահը հայտնեց նաեւ, որ հացի կտրոնները կպահպանվեն մինչեւ 1995 թ. հուլիսի 1-ը, այսինքն, մինչեւ հացի գների վերջնական ազատականացումը:

Կբարձրանան նաեւ կոմունալ ծառայությունների գները: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հունվարի 1-ից ազատ կարձակի դրամը: Երեւանի քաղխորհրդի կատարած հաշվարկներով՝ երեւանցի մեկ ընտանիքին բաժին ընկնող կոմունալ ծախսերի ամսական արժեքը կկազմի 500 դրամ:

ՓԱՍՏ

Ուսուցիչների գործադուլը լայն թափ է ստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ուսուցիչների հանրապետական գործադուլային կոմիտեի տվյալներով, նոյեմբերի 2-ին գործադուլավորներին միացել են մեծ թվով դպրոցներ: Երեւան քաղաքում այդ թիվն անցնում է 128-ից, իսկ հանրապետության մյուս շրջաններում գործադուլին մասնակցում է 251 դպրոց: Ալավերդի եւ Էջմիածին քաղաքների բոլոր դպրոցներում դասերը դադարեցվել են: Գործադուլային կոմիտեի հանրապետական խորհրդի այսօրվա նիստում ի մի բերելով հանրապետության տարբեր շրջաններից ստացված տեղեկությունները, քննարկվեցին հետագա անելիքների հետ կապված հարցեր: Խորհրդակցության ժամանակ նշվեց, որ տեղական պաշտոնյաների կողմից ճնշում է գործադրվում գործադուլավորների վրա: Պետնախարար Արմենակ Ղազարյանն ընդհանրապես հրաժարվել է ընդունել գործադուլային կոմիտեի ներկայացուցիչներին: Մեզ հայտնի դարձավ, որ երեկ, ժամը 21-ին, Երեւանի քաղգործկոմի արտահերթ նիստում քննարկվել է ուսուցիչների գործադուլի հարցը:

«Անուշը» գործադուլ է հայտարարել

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Նոյեմբերի 2-ից «Անուշ» արտադրական միավորման բանվորները գործադուլ են հայտարարել: Նրանք արդեն չորրորդ ամիսն է, ինչ աշխատավարձ չեն ստանում եւ պահանջում են միավորման ղեկավարությունից վճարել աշխատած դրամը: Նշենք, որ «Անուշը» սպիտակեղեն է թողարկում Հայաստանի բանակի համար: Միջին աշխատավարձն այստեղ հոկտեմբերի 1-ից կազմում է 1700 դրամ: Մինչ այդ, աշխատողներն ամսական 970 դրամ էին ստանում:

ԵՐԵՎԱՆ

Հրդեհ «Շիրակ» հյուրանոցում

Նախնական տվյալներով՝ 5 զոհ

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Նոյեմբերի 1-ի երեկոյան ժամը 21-ի սահմաններում ուժեղ հրդեհ բռնկվեց Երեւանի «Շիրակ» հյուրանոցում: 20 րոպե անց հյուրանոցին հարող Չախիյան փողոցն ամբողջ երկայնքով արդեն փակված էր: Կրակի լեզուները, ներառելով 14 հարկանի հյուրանոցի 3-ից 11-րդ հարկերը, փաստացի շրջափակել էին երեք վերեւի հարկերի կենվորներին՝ փակելով այնտեղ ելքը: Հրդեհի բռնկումից 15 րոպե անց դեպքի վայր ժամանած հրշեջների աշխատանքին զուգընթաց հյուրանոցի վերեւի հարկերի բնակիչների օգնության կանչերը նվազեցին: Ժամը 22-ի սահմաններում հրդեհը հիմնականում մարել էր, սակայն վերեւում աշխատանքները շարունակվում էին: Շտապ օգնության աշխատակիցներին հաջողվեց պարզել, որ այդ ընթացքում առաջին օգնություն է ցույց տրվել երկու հոգու, որոնք տարբեր աստիճանի այրվածքներով տեղափոխվել են հիվանդանոց: Դեպքի վայրում գտնվող ոստիկանները անհասկանալի գաղտնապահություն էին պահպանում՝ հրաժարվելով որեւէ բան ասել լրագրողներին: Միայն շտապ օգնության պահանջող ոստիկանների խոսակցությունից «ականջ դնելով» «Փաստի» թղթակիցը տեղեկացավ, որ շենքի ներսում հինգ այրված դիակ կա: Հրդեհի բռնկման նախնական պատճառն է բոցավառ էլեկտրագծի կարճ միացումը: Մանրամասները տակավին ճշտվում են:

Միաժամանակ, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների պետվարչության մամուլի ծառայությունից «Սնարկ» գործակալության ստացած տվյալների համաձայն, հրդեհը տեղայնացվել եւ մարվել է բռնկումից մի քանի ժամ հետո: Լիովին այրվել են հյուրանոցի 5-րդ, 6-րդ հարկերը եւ 7-րդի մի մասը: Կազմվում է հետաքննություն:

ԱՅՑ

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Բուտրոս-Ղալին ժամանեց Երեւան

Լեւոն Տեր-Պետրոսյան–Բուտրոս-Ղալի հանդիպում

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այսօր, ժամը 12:30-ին, Երեւան ժամանեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս-Ղալին: «Զվարթնոց» օդանավակայանում նրան դիմավորեցին ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, ՄԱԿ-ում Հայաստանի մշտական ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Արզումանյանը եւ այլ պաշտոնական անձինք: Ժամը 15:45-ին Բուտրոս-Ղալին ընդունեց ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը: Ժամը 16-ին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հետ հանդիպում ունեցավ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

Մեկ ժամից ավելի տեւած առանձնազրույցից հետո տեղի ունեցան բանակցություններ ընդլայնված կազմով: Ինչպես հայտնեց ՀՀ նախագահը, զրույցը խիստ արդյունավետ էր եւ առնչվում էր երկու հարցի՝ միջազգային ընկերակցության մեջ Հայաստանի ինտեգրացման եւ տարածաշրջանային անվտանգության հաստատման խնդիրներին, որի հետ կապված է ոչ միայն Ղարաբաղի, այլ նաեւ Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի հակամարտությունների կարգավորումը: «Երկու կողմերի միջեւ ընդհանուր եզրերն այն են, ասաց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, որ Լեռնային Ղարաբաղի կոնֆլիկտը պետք է լուծվի ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւերի հիման վրա, խաղաղ ճանապարհով, փոխզիջման ճանապարհով եւ հարցի աստիճանական լուծման ուղով: Սա այն հիմնական ընդհանրություններն են, որ կան Հայաստանի եւ ՄԱԿ-ի տեսակետների միջեւ: Միաժամանակ մենք կարեւորեցինք բոլոր միջնորդական ջանքերի համախմբման անհրաժեշտությունը եւ անխուսափելիությունը»: Բուտրոս-Ղալին նույնպես նշեց, որ Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորումը պետք է իրականացվի քայլ առ քայլ: ՄԱԿ-ը չի հավակնում միջնորդի դեր խաղալ այս գործում, քանի որ կա ԵԱՀԽ-ի միջնորդական առաքելությունը, ասաց նա: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը գոհունակությամբ հայտնեց այն առթիվ, որ Ղարաբաղում արդեն վեց ամիս պահպանվում է հրադադարը: Բուտրոս-Ղալին գոհունակություն արտահայտեց նաեւ այն կապակցությամբ, որ ՀՀ նախագահը պատրաստակամություն է հայտնել մասնակցել գալիք մարտի 12-ին Կոպենհագենում բացվելիք ՄԱԿ-ի համաժողովին, որը նվիրված է սոցիալական զարգացման հարցերին՝ մասնավորապես չքավորության, գործազրկության եւ այլ խնդիրների:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իրան. կկրակեն ցուցարարների վրա

ԹԵՀՐԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ: Իրանյան խորհրդարանը վավերացրեց օրենքի մի նախագիծ, որն անվտանգության ծառայություններին թույլատրում է կրակել եւ սպանել ցուցարարներին: Դիտորդների կարծիքով, նոր օրենքի նպատակն է տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում հնարավոր ցուցարարներին հետ կանգնեցնել բողոքի շարժումներից:

Ելցինը կրճատեց իր անձնակազմը

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ: Նախագահ Բորիս Ելցինը մեկ երրորդով կրճատեց իրեն սպասարկող անձնակազմի քանակը, որը հասնում էր 1000 մարդու: Ակնկալվում է, որ Ռուսաստանի կառավարությունն ու գերատեսչությունները կհետեւեն նախագահի օրինակին եւ կկրճատեն իրենց ուռճացված անձնակազմերը, թեթեւացնելով երկրի բյուջեի վրա նրանց անհարկի ճնշումը:

Անդրասիական երկաթուղուն՝ 30 կմ

ԱՇԽԱԲԱԴ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ-[illegible]: Թուրքմենիայի շինարարները ընդամենը 30 կիլոմետր երկաթգիծ պետք է գցեն, որպեսզի հասնեն Իրանի սահմանին: Բավական արագ տեմպերով նրանց ընդառաջ են գալիս իրանցի գործընկերները: Մեշհեդ-Թեջեն-Փա[illegible] հատվածի ավարտից հետո, աշխարհի քարտեզի վրա կհայտնվի Անդրասիական միասնական երկաթուղին, որն անխափան ճանապարհով Արեւելքը կկապի Արեւմուտքին:

ՇՐՋԱՆ

Անկարա. Հեյդար Ալիեւի մամլո ասուլիսը

«Ադրբեջանի տնտեսությունը ծանր ճգնաժամի մեջ է»

ԱՆԿԱՐԱ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայում պաշտոնական այցով գտնվող Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը Անկարայում մամլո ասուլիսում մասնավորապես հայտարարեց. «Ադրբեջանի տնտեսությունը ծանր ճգնաժամի մեջ է: Չեչնիայի վերջին իրադարձությունների հետեւանքով Ադրբեջանը կտրվեց Ռուսաստանից, ուստի օգնություն կարող է ստանալ միայն Թուրքիայից: Երկիրը կարոտ է ալյուրի եւ ցորենի շտապ առաքումների: Ադրբեջանին նաեւ վարկ է պետք, եւ ես ակնկալում եմ օգտագործել Թուրքիայի բացած 250 միլիոնանոց փոխառության մեծ մասը: Ռուսաստանը դեմ է Կասպից ծովի ծանծաղուտում նավթի հանքավայրերի մշակման վերաբերյալ ստորագրված պայմանագրին: Չեռնոմիրդինը ինձ հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց, թե ստորագրված համաձայնագիրը խնդիր չէ Ռուսաստանի համար: Ես անձամբ դեմ չեմ Կասպից ծովի կարգավիճակին առնչվող բանակցություններին, սակայն նավթի հանքավայրերը դրանց թեմային չեն վերաբերում, քանի որ Կասպից ծովի ափամերձ երկրներն ազատ են ստորագրել պայմանագրեր շրջակա միջավայրի պահպանության, ձկնորսության եւ նավագնացության մասին»: Ալիեւն ասաց նաեւ, թե Հայաստանը զենք եւ այլ կարգի օգնություն է ստանում տարբեր երկրներից, բայց հրաժարվեց նշել այդ պետությունները:

Հորդանանը պաղեստինցիներին կզիջի իր իրավունքները Երուսաղեմում

ԱՄՄԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ, BBC: Հորդանանի գահաժառանգ իշխան Հասանը Մադրիդում հայտարարեց, թե իր երկիրը պատրաստ է Երուսաղեմում իսլամական սրբավայրերի նկատմամբ իր ունեցած իրավունքները զիջել պաղեստինցիներին, եթե վերջիններս Սուրբ քաղաքի հետագա կարգավիճակի շուրջ համաձայնության գան Իսրայելի հետ: Այստեղ են ասել՝ ձուկը ջրում առեւտուր են անում: Մյուս կողմից, Սիրիան խստորեն դատապարտեց Մարոկկոյում կայացած տարածաշրջանային տնտեսական գագաթաժողովը, որին մասնակցում էր նաեւ Իսրայելը: Ըստ Դամասկոսի, նման համաժողովները նպաստում են Միջին Արեւելքում Իսրայելի գերիշխանության առջեւ ճանապարհ հարթելուն: Հիշեցնենք, որ Սիրիան Լիբանանի ու Լիբիայի հետ շրջանի այն 3 երկրներից մեկն էր, որ չէր մասնակցում այդ գագաթաժողովին:

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ՌԱԿ

Հանդիպում Հանրապետական վարչությունում

Հոկտեմբերի 31-ին ՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում կայացավ հանդիպում ՀԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի եւ Հայաստանի գիտատեխնիկական եւ քաղաքացիական միության վարչության նախագահ Գագիկ Գրիգորյանի միջեւ։ ԳԻՄՔՄ-ն վերջերս է գրանցվել ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից, որպես հասարակական քաղաքական կազմակերպություն։ Հանդիպման ընթացքում ներկայացվեցին երկու կազմակերպությունների դիրքորոշումները հանրապետության ներքաղաքական իրավիճակի, պետության կայացման եւ տնտեսական բարեփոխումների գործընթացների մասին։ Հանգամանորեն քննարկվեցին նախընտրական գործընթացներում կողմերի մասնակցությունը Սահմանադրության, ընտրությունների մասին օրենքի, նախընտրական հնարավոր բլոկների եւ այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ։

Կողմերը անհրաժեշտ համարեցին լուրջ ուշադրություն հատկացնել սեփականաշնորհման եւ համապատասխան իրավական դաշտի ստեղծման գործընթացներին, մասնավորապես՝ սեփականության, սնանկացման մասին նախապատրաստվող օրենքների նախագծերին, սեփականաշնորհման գործընթացի վերահսկողության մեխանիզմներին։ Հանդիպման ընթացքում բացահայտվեց երկու կազմակերպությունների դիրքորոշումների եւ մոտեցումների ընդհանրությունը քաղաքական եւ տնտեսական խնդիրների լայն շրջանակում, որը հնարավոր է դարձնում համագործակցությունը այդ բնագավառներում։ Կողմերը պայմանավորվեցին շարունակել բարձր եւ տարբեր մակարդակներով հանդիպումները՝ հնարավոր համագործակցության ընդհանուր ուղղությունները եւ կոնկրետ ծրագրեր մշակելու նպատակով։ Հանդիպմանը ներկա էին նաեւ երկու կազմակերպությունների վարչությունների անդամներ։

Բունդեսթագի պատգամավորը կզեկուցի Ղարաբաղի մասին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ։ Գերմանիայի Բունդեսթագի պատգամավոր պրն. Հաուկեն մտադիր է իր երկրի խորհրդարանում զեկուցումով հանդես գալ Լեռնային Ղարաբաղի իրադրության վերաբերյալ։ Այդ մասին գերմանացի խորհրդարանականը հայտարարեց ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանին երեկ Ստեփանակերտում, իրենց հանդիպման ժամանակ։ Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ ԳԽ մամլո կենտրոնում, պրն. Հաուկեն ծանաչողական նպատակով մեկօրյա այց էր կատարել Ղարաբաղ։

Մեր կողմից ավելացնենք, որ գերմանացի պատգամավորը նոյեմբերի 2-ին արդեն Երեւանում հանդիպում զրույց եւ ունեցավ նաեւ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի, ԳԽ մարդու իրավունքների հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Պապայանի, արտգործնախարարության պատասխանատուների, ինչպես նաեւ «Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանի հետ։ Վերջինիս հետ հանդիպման գլխավոր թեման էր ներկայումս Գերմանիայում գտնվող հայ փախստականների կարգավիճակի հարցը։

■ *Նոյեմբերի 2-ին ՀՀ ԳԽ Նախագահ Վարդգես Ազնավուրյանն ընդունեց Ֆրանսիայից ժամանած պատվիրակությանը, որի կազմում էին Ռոնանի փոխքաղաքապետ Քրիստիան Բոռոն, Վալանսի փոխքաղաքապետ Ժան Սեմերջյանը։ ԳԽ մամլո կենտրոնից տեղեկացրին, որ հանդիպման ընթացքում քննարկվել է հայ-ֆրանսիական կապերի ամրապնդման եւ զարգացման անհրաժեշտությունը ինչպես միջպետական, այնպես էլ եր-կու երկրների տեղական կառավարման մարմինների համագործակցության շրջանակներում։ Մասնավորապես գոհունակությամբ նշվել է նախաձեռնած ծրագրերի միջեւ բարեկամական կապերի ընդլայնման բնագավառում համագործակցության կոնկրետ ծրագրերի առկայությունը, որոնց իրականացման նպատակով էլ Ֆրանսիայից հյուրերը գտնվում են Հայաստանում։* Արմենպրես

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Նոյեմբերի 2-ին Երեւանում լույս տեսնող «Բոսան» թերթի խմբագրատանը տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում «Քուրդիստանի՝ ազգային-ազատագրական ճակատ» կազմակերպության ներկայացուցիչ Ազադ Փոլադը հայտնեց, որ մայիսի 7-ին Հայաստանից Թուրքիա գնաց եւ հացադուլ հայտարարեց եւ 3 բանտարկյալներ։ 3. Բանտարկյալներն անմեղ են եւ պետք է ազատ արձակվեն։ Ա. Փոլադը հայտնեց, որ խնդրել ենք հայերից ներողություն բանտարկյալների հետ, սակայն Հայաստանի իշխանությունները մերժել են իրենց խնդրանքը։ Նա հայտարարեց, որ երե բանտարկյալներին ոչինչ բան պա-

Ազադ Փոլադ. «Քուրդ եւ հայ բանտարկյալների դատը արդարացի չի ընթանում»

տեղափոխելու փորձ կատարելիս ձերբակալված «10 քուրդ եւ հայ հայրենասերները» դատավարության 15-րդ օրը, որդեսկի Հայաստանի Գերագույն դատարանի դահլիճում, հացադուլ են հայտարարել։ Հացադուլավորները բողոքում են, որ իրենց դեմ քրեական մեղադրանքներ են ներկայացվում, մինչդեռ իրենք բոլոր քաղաքական պայքար են մղում Թուրքիայի իշխանությունների դեմ։ Ըստ Փոլադի, դատավարությունն անարդար է ընթանում, այն քննադատություն է հիշեցնում։ «Հայաստանի իշխանությունները ցանկանում են Թուրքիայի կառավարությանը ցույց տալ, որ Թուրքիայի բարեկամն են», ասաց Փոլադը, դրանով իսկ հիմնավորելով հացադուլի անհրաժեշտությունը։ Հայաստանի «Քուրդիստան» կոմիտեի մի շարք անդամներ նոյեմբերի 2-ից միացել են հացադուլին։ Հացադուլավորների պահանջները 3-ն են. 1. Ստեղծել հատուկ հանձնաժողով, որը կվերահսկի բանտարկյալների առողջական վիճակը. 2. Նրանց ճանաչել իբրեւ քաղաքական բանտարկյալներ. 3. Բանտարկյալներն անմեղ են եւ պետք է ազատ արձակվեն։

...սահի, Հայաստանի իշխանությունները պետք է պատասխան տան։ Ա. Փոլադը նշեց, որ Հայաստանի, արտերկրի քրդերը զայրացած են եւ հուզված Հայաստանի իշխանությունների վարմունքից (որոնք գտնում են, որ անարդար էր բանտարկյալների ձերբակալումը, քանի որ նրանց կողմից զենք եւ հացադուլ տեղափոխելը կասեցվել է)։ Հոկտեմբերի 29-31-ը Մոսկվայում տեղի ունեցած ԱՊՀ քրդերի կոնֆերանսը նույնպես համապատասխան մտեցում է դրսեւորել հիշյալ բանտարկյալների հարցով։ Թղթակիցներից մեկի այն հարցին, թե որքանով է վավերագրական Քրդստանի հրատարակված քարտեզը (որտեղ ընդգրկված են նաեւ պատմական Հայաստանի տարածքները) Ա. Փոլադը պատասխանեց, որ ազգային-ազատագրական պայքարը ընթանում է այդ տարածքներում։ «Մեր պայքարը գնում է այն ազատագրելու համար։ Մենք կոչ կանենք հայ ժողովրդին միանալ բռնանալ այն ազատագրելու պայքարին»,- հայտարարեց Փոլադը։ ԼՈՅՍԻՆ ՏԵՐՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Անհետ կորածների հարազատները պատասխան են պահանջում

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ, ՓԱՍՏ։ Այսօր ՀՀ նախագահի նստավայրի մոտ հավաքվել էին «Արարատ» ջոկատի այն 76 մարտիկների հարազատները, որոնք 1992 թ. անհետ կորել են ԼՂՀ Մարտակերտի շրջանում։ Հավաքվածները պահանջում էին պատասխանել մեկ հարցի. «Ո՞նց է անում կառավարությունն իրենց որդիներին, հայրերին ու եղբայրներին գտնելու համար»։ Նրանց խոսքերով, անհետ կորածներին փնտրելու աշխատանքները ղեկավարում է Շահինյան ազգանունով մի զինվորական դատախազ, որը «ջոկատի փրկված անդամներ Աստվածատուր Պետրոսյանի, Մանվել Եղիազարյանի եւ այլոց փոխարեն հարցաքննում է կորածների հարազատներին ընդամենը հայտարարելով, որ անհետ կորածների հարցը կարող է պարզվել միայն պատերազմի ավարտից հետո»։ Անհետ կորած մարտիկների հուսահատ հարազատները ցանկանում են հանդիպել նախագահ Տեր-Պետրոսյանի ընդունելությանը հույս ունենալով գոնե նրանից ինչ-որ բան իմանալ չվերադարձած զինվորների մասին։

«Նրանք կամավոր են գնացել մարտի, արյուն են թափել հանուն փրկելու Հայաստանի, իսկ իշխանությունները այդ ամենին պատասխանում են անտարբերությամբ։ Մենք չենք կարող սպասել մինչեւ պատերազմի ավարտը, չգիտենք էլ, թե երբ այն կվերջանա, չենք կարող շարունակել խաբել մեզ ու կորածների երեխաներին, թե իրենց հայրերը արդեն երկու տարի է պատերազմում են եւ շուտով տուն կվերադառնան», ասացին այսօրվա հավաքի մասնակիցները։

Գործազուրկների թիվն աճելու միտում ունի

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ, ՓԱՍՏ։ Վիճակագրության տվյալներով, 1993 թ. հուլիսին Հայաստանում աշխատունակ բնակչության ընդհանուր թիվը կազմում էր մեկ միլիոն 565 հազար։ Նրանցից 700 հազար պետական աշխատողներ 93-ի փետրվարից հարկադիր արձակուրդի մեջ են գտնվում աշխատավարձի չնչին մասը միայն ստանալով։ Պաշտոնական տվյալներով, անցյալ տարի պետական սեկտորում անգործությունը կազմում էր 90 հազար, ընդհանուր հաշվարկով հանրապետությունում 800 հազարից մինչեւ 1 միլիոն աշխատողներ գործազուրկ են։ Հավաստի տվյալներով, գործազուրկների թիվը շուտով զգալիորեն կմեծանա, քանի որ Համաշխարհային բանկի եւ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հարկադրանքով աշխատակիցների կրճատում է նախատեսվում հանրապետության բյուջետային հիմնարկներում, մասնավորապես առողջապահության բնագավառում նույնատիպ մի քանի հիվանդանոցներ միավորելով մեկում։

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Կարեւորվեց ազգային տուրքի գաղափարը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Նոյեմբերի 2-ին Ստեփանակերտում ԼՂՀ առաջին փոխվարչապետ Բորիս Առուշանյանի գլխավորությամբ կայացավ ձեռնարկությունների եւ արհմիությունների ղեկավարների խորհրդակցություն, որը նվիրված էր ազգային տուրքի գաղափարին եւ դրա իրականացման մեխանիզմներին։ Հավաքվածներին ծանոթացնելով «Հայաստան» հիմնադրամի գործունեությանը, որը հռչակել է թե՛ ազգային տուրքի գաղափարը եւ այսօր Արցախում իրականացնում է 8 ծրագիր, Բորիս Առուշանյանը կարեւորեց նրա դերը ողջ հայության միաբանման եւ ԼՂՀ տնտեսական ենթակառուցվածքների վերականգնման եւ զարգացման գործում։ ԼՂՀ-ում «Հայաստան» հիմնադրամի ներկայացուցիչ Նախիտ Պետրոսյանը հավաքվածներին բացատրեց մի շարքերի փոխանցման մեխանիզմը, որոնց հավաքումը կիրականացվի «յուրաքանչյուրից ըստ հնարավորության» սկզբունքով։

Խորհրդակցության մասնակիցները աջակցություն հայտնեցին ազգային տուրքի գաղափարին, նշելով այս խոսքես համաժողովրդական գործում յուրաքանչյուր հայի մասնակցության անհրաժեշտությունը, որը կարեւոր գործոն է ժողովրդի համախմբման միաբանման հարցում։

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Բելգիական թերթերն անդրադառնում են Հայաստանին

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Բելգիական «Լը Սուար» թերթի վերջին համարներից մեկի մի ամբողջ էջ նվիրված է Հայաստանին։ Առաջնաբերը, 1915 թ. ցեղասպանությունը։ Այնուհետեւ անդրադառնալով ավելի մերձավոր անցյալին խոսվում է սովետական քաղաքականության, երկրաշարժի, շրջափակման եւ այսօրվա իրավիճակի մասին։ Տպագրված է հարցազրույց Շառլ Ազնավուրի հետ, որը խոսում է Հայաստանի, Ղարաբաղի եղեռնի մասին։

Մի առանձին հոդված նվիրված է 1915 թ. ցեղասպանությանը, տրված են եղեռնի ողջ մնացածների հուշեր, տեղեկություններ։ Նկարագրվում է Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը, բնակչության կազմը, սոցիալական վիճակը։

Այնուհետեւ թերթն անդրադառնում է Բելգիայի հայկական գաղութի, նրա տնտեսական ու սոցիալական, մշակութային պատմությանը։ Մեկ այլ թերթ «Լա լիբր Բելժիկ»-ը նույնպես անդրադարձել է Հայաստանին։ Գլխավոր հոդվածագիրը մասկվացի լրագրող Բորիս Թոմսոնովն է։ «Աղետից աղետ» հոդվածում նա նկարագրել է երկրի ծանր ու աղետալի իրավիճակը։ Նշվում է նաեւ, որ Հայաստանը նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից միակն է, որ երբեք քաղաքական սպանություններ չի ունեցել։ Ավարտելով, հոդվածագիրն ասում է. «Իր ցավոտ պատմության ամբողջ ընթացքում հայերը արվեստագետ եւ շինարար ժողովուրդ են, չեն դադարում ստեղծագործել, ստեղծել հազար ու մեկ գլուխգործոցներ»։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ազգային համաձայնության դաշինքի խորհրդի հերթական նիստը

Նոյեմբերի 2-ին ՍԻՄ-ի գրասենյակում տեղի ունեցավ Ազգային համաձայնության դաշինքի (ԱՀԴ) խորհրդի հերթական նիստը, որտեղ քննարկվեցին կանոնակարգային հարցեր՝ դաշինքի ընդլայնման հետ կապված արվեցին ճշտումներ, Արցախի հիմնահարցի առնչությամբ Բուտրոս Ղալիին հանձնվելիք դիմումը, ինչպես նաեւ Արցախի ղեկավարության հետ նախատեսվող հանդիպման մանրամասները։ ԼՏ

Նպատակահարմար է հայ լրագրողների այցը Թուրքիա

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Ինչպես հայտնի է, հոկտեմբերին թուրք լրագրողների խմբի Հայաստան կատարած այցելության նախաձեռնության հեղինակներից մեկն էլ «Լենսեյ» ռուս-գերմանական համատեղ ձեռնարկությունն էր։ Կազմակերպության տնօրեն Հ. Գրիգորյանը չի բացառում հայ լրագրողների խմբի փոխադարձ այցելության հնարավորությունը Թուրքիա, որի իրագործման նպատակով արդեն աշխատանքներ են տարվում։ Հ. Գրիգորյանը միաժամանակ հայտնեց, որ դրանում կընդգրկվեն 17 հայ լրագրողներ՝ բացառապես տնտեսագիտական խնդիրներ լուսաբանելու մեջ մասնագիտացած։ Ընտրությունը կկատարվի «Լենսեյ» ձեռնարկության կողմից։

Թուրքական մամուլը պնդում է, որ հայերն օգնում են քրդերին

ԱՆԿԱՐԱ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՍԻՆ ՏԵՐՅԱՆ։ Թուրքական ծայրահեղ ազգայնական «Օր թաղոզու» թերթը հոկտեմբերի 18-ի իր համարում գրում է, որ հայերը օգնել են անցյալ ծմռանը լեռներում գտնվող Քրդական բանվորական կուսակցության ստվահար մարտաշարեններին։ Հայտնի է դարձել, որ Հայաստանն ու Սիրիան ահաբեկչական կազմակերպություններին որպես սնունդ տվել են 100 խոզ։ Այդ տեղեկացվել էին գրավված տարածքների բնակիչներից։ Մեծ քանակությամբ խոզեր էին հայտնաբերվել Շիրնակում, Խիզանում, Թաթվանում եւ Գեւաշում։

Եւս երեք սեյսմիկ արբանյակային կայան

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Մոտ ժամանակներս գերմանական «Գեոֆորշանկ» կենտրոնի կողմից Հայաստանում կտեղակայվի եւս 3 սեյսմիկ կայան, որը պետք է կենտրոնացնի սեյսմոլոգիական իրավիճակի վերաբերյալ ամբողջ տեղեկատվությունը։ Եթե ներկայումս այդ տեղեկատվությունը կենտրոնանում է Գերմանիայում առկա ընդունիչ կայանում, ապա նոր կայանի գործարկումից հետո նման հնարավորություն կունենա նաեւ Հայաստանը։ Համաձայն սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից ստացված տեղեկատվության, օրերս գերմանացի սեյսմոլոգները Հայաստանում արդեն տեղակայել են 2 սեյսմիկ արբանյակային կայան։

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Գրանցվել է հրատարակվել
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձեւ եւ ձեւավորումը ԳԵՂԵԼ ՊԱԼԱՐԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

Ինչպես գրել է մամուլը նախօրյակին, հենց նախագահ Բորիս Ելցինի կողմից բարեհաճ կերպով մեկնաբանված կառավարության կազմը կոմունիստական կուսակցության ներկայացուցչով համալրելու հարցը գրեթե մի ամբողջ ամիս բանավեճերի առարկա է Ռուսաստանի Պետդումայի կուլուարներում:

Հետաքրքրական են նախեւառաջ հենց կոմունիստների կարծիքները: Ինչպես նշեց «Սեգոդնյա» թերթը, առավել դժգոհ էր Վլադիմիր մեջ համախմբված մարդկանց անմիջական բռնկումության աստիճանը»: Ըստ նրա, առանց կոմունիստների այդ կանխատեսումը ճիշտ էր: Արդեն առաջին իսկ նշանակումը կոմունիստների խմբակցության ներկայացուցիչ Խլիստունի նշանակումը Ռուսաստանի գյուղատնտեսության նախարարի պաշտոնում, վկայում է այն մասին, որ կոմունիստները կստանան ոչ թե երկրորդական, այլ առաջնային, բայց, ինչպես ասում են, «թեժ պաշտոններ»: Չէ՞ որ հայտնի է, որ գյուղատնտեսության բնագավառը դեռ սոցիալիստական ժամա- գործող կաբինետի կազմի մեջ: Դրա նկատմամբ Դումայի մյուս խմբակցությունների ղեկավարների վերաբերմունքը միանշանակ չէ: Այսպես, Անատոլի Շաբադը («Ռուսաստանի ընտրություն») «Օբշչայա գազետա» թերթին ասաց. «Անձամբ ինձ համար այնքան էլ կարեւոր չէ, թե այս կամ այն հավակնորդի բաճկոնի գրպանից ինչ գույնի գրքույկ է երեւում: Երբ կոմունիստների մեջ կան բնկուզ սակավաթիվ ողջախոհ մարդիկ, երբ նրանց մեջ գտնվի Ռուսաստանի կառավարության անդամներին այսօր ներկայացվող մասնա-

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կադրերն են վճռում ամեն ինչ

Ռուսաստանի կոմունիստները ձեռնամուխ եղան անկարելիությանը

Սեմագոն: «Բուն խմբակցությունը դեմ է իրեն զարմանալի կառավարության մեջ ներխուժելու փորձերին», -ասել է նա: Մեր համաձայնությունը կնշանակեր երկրում տեղի ունեցող բոլոր երեւույթների լիովին ճանաչում, համաձայնություն ներկայիս կաբինետի քաղաքականության հետ: Բացի դրանից, առաջարկությունն ինքնին անվայել էր»: Այնուհետեւ նա նշեց. «Ես վստահ եմ, որ իմը Գենադի Զյուգանովը եւս չի համաձայնի զբաղեցնել ինչ-որ մեկի փոխարինողի նախարարի կամ ավտոմոբիլի փոխնախարարի պաշտոնը: Կոմունիստների խմբակցությունը պատմությունների կարիք չունի»: Կոմունիստների խմբակցության անդամների խոսքերից պարզ է դառնում, որ կոմունիստները ձեռնամուխ են եղել քաղաքական անկարելիությանը: Մաքսիմալիստական սկզբունքը գործում է «ամեն ինչ կամ ոչինչ» նշանակությամբ: Եւ այս անգամ արված է արժեքավոր ինչ-որ բան ստանալու համար: Չի կարելի ասել, թե կոմունիստները շատ են ձգտում մտնել կառավարության կազմի մեջ, քանզի այսօր փաստ իրավիճակն այնպիսին է, որ ավելի հեշտ է «գրպանել» ընդդիմության շահերում, քան մտնել կառավարության մեջ, որը գտնվում է թե ձախից եւ թե աջից ամեն ուժերի ճնշման տակ: Չէ՞ որ կառավարության կազմի մեջ մտնելով դեմքով կարող են ապագա ընտրություններում կորցնել ձայներ: «Կոմունիստական կուսակցության գաղափարն այսօր ոչ թե իշխանության զավթումն է, այլ ընտրություններում հաղթելը հետո դրան տիրելը», ասաց Վլադիմիր Սեմագոն «Արգումենտի ի ֆակտի» թերթում: Իսկ նախագահի վարչակազմի ներկայացուցիչները, ըստ էության, պարզ է, որ նրանք կարող են կոմունիստների առաջարկը, խմբակցության նախագահությունում եղել է գրեթե «սոցիալական գումարտակ»:

Ու թեեւ Ռուսաստանի վարչապետը Պետդումայի իր ելույթում գրեթե անկեղծորեն ասաց, թե իրեն տեղյակ չի եղել Խլիստունի նշանակմանը, դրան այլեւս ոչ ոք չի հավատում: Այսպիսով, կառավարության մեջ սկսվել են կադրային փոփոխությունները: Վիկտոր Չեռնոմիրդինի կաբինետի հրաժարականի սպառնալիքն արդեն անցել է: Դրա համար ամբողջ նախապատրաստական աշխատանքը կատարվել էր վաղօրոք: Վերջին տարիների պատմության մեջ Ռուսաստանի քաղաքական կյանքում նման բան արդեն եղել էր: Վերհիշենք թեկուզ, թե ինչպիսի դրամատիկ իրավիճակում էր գտնվում Եգոր Գայդարը, որը սակայն խորհրդարանային կյանք «քաղաքական սրբեցից» հետո ստիպված էր եղել հրաժարական տալ:

Այս անգամ իրավիճակն անչափ բարդ է: Խոսքի մասնակիցները սկզբունքային կոմունիստներն են: Դումայի կոմունիստական խմբակցությունում տիրող ուրուականի իրավունքը բացատրվում է նաեւ նրանով, որ մտնում է սեփականաշնորհման երկրորդ փուլը: Եւ իհարկե, կոմունիստները շատ են ուզում կառավարության մեջ կարեւոր պաշտոններ զբաղեցնել հենց այժմ, որպեսզի անմիջականորեն մասնակցեն բոլոր սոցիալիստական տարիներին կուտակված սեփականության բաժանմանը: Առա թե ինչու կոմունիստների դիրքորոշումը մաքսիմալիստական է: Ինչպես հայտարարել Վիկտոր Իլյուխինը «Սեգոդնյա» թերթում, «մենք ոչ մի դեպքում չենք համաձայնի մտնել կառավարության մեջ, երբ մեզ առաջարկեն միայն մեկ պաշտոն: Ավելի շատ մասին կխոսենք»:

Այսպիսով, առաջը բարձվել է. կոմունիստները ամենայն հավանականությամբ կստանան նախարարների գիտական բարձր պաշտոնների համապատասխան մասնագետ, առա թող փորձեն, ինչու ոչ...» Էլ ավելի կտրուկ արտահայտվեց «Դեկտեմբերի 12» լիբերալ-դեմոկրատական միության ղեկավար Բորիս Ֆյոդորովը. «Ռուսաստանում փոքր արդեն առկա է կոմունիստական կառավարություն: Եւ դրա ամրապնդումը, օրինակ, Զյուգանովով, իհարկե, օգտակար կլինի»:

Ինչպես տեսնում ենք, Ռուսաստանի քաղաքական ընտրախավում սկսվել է կադրային փոփոխությունների փուլ: Դրանց բնույթը պետք է սերտ հաշվարկված լինի առաջիկա ընտրությունների կանխատեսման համար: Առայժմ վաղ է խոսել կուսակցությունների դաշինքների մասին, քանզի առկա է միայն մեկը, որը միավորում է հիմնականում նախագահականներ քաղաքական կուսակցություններն ու հասարակական կազմակերպությունները: «Իսկական» ընդդիմության շարժման օրերը մոտենում են: Նկատվում է Վլադիմիր Ժիրինովսկու կուսակցությունը մի կողմ թողնելու ուրվակի միտում: Այսօր դա գուցե ճիշտ է, բայց առայժմ ինքը Ժիրինովսկին կարող է միայն ինչ-որ բան ցուցադրել տեղում: Չէ՞ որ նախորդ ընտրություններում եւս ինքը Ժիրինովսկին եւ իր կուսակցությունը հռչակվել էին «քաղաքական արտասովորություն»: Սակայն հենց այդ «արտառոցությունը» բազմաթիվ ձայներ ստացավ Պետական դումայում:

Կադրային փոփոխությունները արդեն կատարվում են ընդդիմության «խաղաղեցնելու» նպատակով, եւ իրենց հաշվարկված քննադատությունը մեղմացնելու համար Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը որոշել է մեկ հարվածով կրճատել իր նախագահական աշխատակազմը:

ՌՈԶԱ ԳԱՐՐԻԵԼՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ԹԲԻԼԻՍԻ

Բուտրոս Ղալին պաշտպանում է Վրաստանի ամբողջականությունը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին երեկ վերստին հայտարարել է, որ վրաց-աբխազական հակամարտության ցանկացած լուծում պետք է տեղի ունենա Վրաստանի տարածքային ամբողջականության շրջանակներում: Վրաստանի արտգործնախարարությունը հայտարարել է, որ Ղալին այդ տեսակետը հայտնել է Թբիլիսիում, Վրաստանի ԱԳ նախարար Ալեքսանդր Չիկվաձեի հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ: Տեղեկացվում է նաեւ, որ լուս ՄԱԿ-ի ղեկավարի, աբխազական հակամարտության լուծման ժամանակ պետք է հաշվի նստել հետեւյալ հիմնադրույթների հետ. Վրաստանի տարածքային ամբողջականություն, փախստականների անձեռնմխելիություն եւ Վրաստանի շուրջ ՄԱԿ-ի ԱԽ-ի ընդունած բոլոր որոշումների կատարում: Ղալին ու Չիկվաձեն հիմնականում քննարկել են վրացի փախստականներին Աբխազիա վերադարձնելու հարցը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ալիեւի մեկօրյա այցը Թուրքիա

ԱՆԿԱՐԱ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը նոյեմբերի 1-ին մեկօրյա ոչ պաշտոնական այցով ժամանեց Թուրքիա՝ իր պաշտոնակից Սուլեյման Դեմիրելի 70-ամյակի հանդիսություններին մասնակցելու համար: Դեմիրելին ուղղված ողջույնի խոսքում Ալիեւը հույս է հայտնել, որ առաջայում երկու երկրների ու երկու ժողովուրդների հարաբերություններն էլ ավելի կամրապնդվեն: Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովի տվյալներով, քանզի այս այցը պաշտոնական բնույթ չի կրում, կարեւոր որեւէ հարց Անկարայում չի քննարկվելու: Միաժամանակ նախագահ Ալիեւի խորհրդականը հայտարարել է, որ երկու առանցքային խնդիրներ, որոնք են. Թուրքիայի ներգրավումը ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության գոտում ԵԱՀԽ-ի հավանական խաղաղարար առաքելության մեջ եւ Ադրբեջանից Արեւմուտք ծովային նավթատարի ուղին, դժվար թե անտեսվեն հանդիպման ժամանակ: Ադրբեջանի նախագահի խոսնակը նշել է, որ, ամենայն հավանականությամբ, հատկապես թուրքական զորամիավորումների մասնակցության հարցը ղարաբաղյան հակամարտության գոտում կդառնա քննարկման առարկա:

Ելցինը պաշտոնանկ արեց Մատվեյ Բուռլակովին

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը պաշտպանության նախարարի տեղակալի պաշտոնից հեռացրել է Մատվեյ Բուռլակովին: Երեքշաբթի օրը ստորագրված հրամանում նախագահն իր որոշումը հիմնավորել է Ռուսաստանի Դաշնության զինված ուժերի եւ նրա գլխավոր հրամանատարության պատիվը պաշտպանելու անհրաժեշտությամբ: Զանգվածային լրատվության որոշ միջոցներով վերջին ժամանակներում մեղադրանքներ էին հնչել զորքերի արեւմտյան խմբի նախկին ղեկավարության եւ անձամբ Բուռլակովի հասցեին, որոնք մեղադրվել են կաշառակերության մեջ: Բուռլակովը պաշտպանության փոխնախարարի պաշտոնին էր նշանակվել Գերմանիայից զորքերի արեւմտյան խմբի դուրսբերումից հետո:

ՄՈՍԿՎԱ

Ռուսաստան. Օրակարգում պետական բյուջեի նախագիծն է

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այսօր սպասվող ՌԴ նախագահի կողմից պետբյուջեի քննարկման եւ հաստատման մասին դաշնային օրենքի ստորագրման ժամկետը: Ավելի վաղ Դաշնության ժողովի երկու պալատներն՝ հաղթահարել են նախագահի վետոն եւ հաստատել օրենքի ընդունումը նախկին խմբագրությամբ: Այն նախատեսում է բյուջեի տարեկան նախագծին զուգահեռ խորհրդարանին ներկայացնել նաեւ դրա եռամսյակային բաժանումն ու կանոնակարգված բյուջեի նախագիծը:

Այսօր կայացած հանդիպման ընթացքում վերոհիշյալ հարցն են քննարկել ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինն ու Իվան Ռիբկինը: Քննարկման նյութ է դարձել նաեւ կառավարության կազմի հավանական փոփոխության հարցը: Ի. Ռիբկինը չի բացառել, որ անհամեմատ ավելի ընդարձակ կառավարության կազմում կարող է առնվազն հինգ նոր նշանակում կատարվել: Նրա խոսքերով, Դումայի բոլոր խմբակցություններն ու պատգամավորական խմբերը փոխանցել են իրենց կառավարության կազմի բարեփոխման առնչվող առաջարկները, որոնք տրամադրվել են ՌԴ նախագահին ու վարչապետին:

Բորիս Ելցինը հանդիպում ունեցավ նաեւ երկրի վարչապետ Վ. Չեռնոմիրդինի հետ՝ քննարկելու հաջորդ տարվա պետական բյուջեի նախագիծը, ինչպես նաեւ մի շարք այլ խնդիրներ: Նախագահական վարչության պաշտոնատարները տեղեկացրել են, որ պետական բյուջեի շուրջ քննարկումները անդրադարձել են պետական ձեռնարկություններում աշխատավարձերի վճարումներն ուշացնելուն եւ զինծառայողներին համապատասխան բնակարաններ տրամադրելու հարցերին: Ըստ նրանց, Ելցինն ու Չեռնոմիրդինը քննարկել են նաեւ ֆինանսների նոր նախարարի եւ կենտրոնական դրամատան նոր նախագահի թեկնածությունները: Երկու ղեկավարներն անդրադարձել են նաեւ կառավարության եւ Պետական դումայի միջեւ հարաբերությունների բարելավման անհրաժեշտությանը: Այսօր Բորիս Ելցինը հանդիպելու է Դումայի նախագահ Իվան Ռիբկինին:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Կայունացման ջանքերը դժվարությունների են հանդիպում

Հացի ճգնաժամ Բաքվում, փակվում են թերթերը

Ադրբեջանում հերթական, եւ թերեւս ամենածանր, հացի ճգնաժամ է: Ինչպես հաղորդում է «Նոյյան տաշյան» գործակալությունը, Ադրբեջանի էկոնոմիկայի նախարարության պատասխանատու աղբյուրները հերքել են այն կարծիքը, թե հացի խանութների դատարկության պատճառը գների սպասվող բարձրացումն է: Որպես հիմնական պատճառ նշվել է ալյուրի պաշարների խիստ անբավարար քանակը հանրապետությունում: Միաժամանակ ասվել է, որ հացի եւ տրանսպորտի գները դժվար թե բարձրացվեն նոյեմբերի առաջին տասնօրյակում, քանի որ դա կապված է բարդ հաշվարկների հետ, եւ կառավարությունը դեռ շարունակում է աշխատանքը այդ ուղղությամբ:

Ադրբեջանի խորհրդարանի խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւը հացի հետ կապված իրադրության անմիջական մեղավոր է համարում կառավարությանը՝ նշելով, որ դեռեւս ուր ամիս առաջ իր ելույթներում զգուշացրել է իրադար ծությունների նման ընթացքի մասին:

Հացի ճգնաժամի կապակցությամբ Բաքվի հատուկ իրադրության շրջանի պարետ Մահիրամ Ալիեւը հրաման է արձակել, որի համաձայն ոստիկանական ջոկերը հսկողության տակ պետք է վերցնեն քաղաքի բոլոր հացի գործարանները եւ խանութները, ինչպես նաեւ, անհրաժեշտության դեպքում, պարեկներ նշանակեն հացի գործարաններում եւ փոխեն՝ շուրջօրյա անխափան աշխատանքը ապահովելու, հացամթերքի հնարավոր բալանը կանխելու նպատակով:

Գործակալությունը հաղորդում է նաեւ «դարի փախուստի» մասնակիցներից մեկի՝ Ալիֆռամ Գումբասովի «հայտնության» մասին: Նա հանդես է եկել որպես «ժողովուրդների հավասարության կուսակցության» վերակազմված կոմիտեի նախագահ, ստորագրելով այդ կոմիտեի՝ ժողովրդին ուղղված ուղերձը: Փաստաթղթում Ադրբեջանի ներկա կառավարությունը մեղադրվում է քաղաքական սահմանափակման, իր իշխանությունը երկարաձգելու նպատակով ընդդիմության դեմ ուժային մեթոդներով պայքարելու մեջ:

Միաժամանակ, հանրապետության խորհրդարանում՝ «Ազերբայջան» հրատարակչությունը ընդհատցել է այն տիպի թերթերի բողարկումը, ինչպիսիք են «Բակինսկի ռաբոչի», «Սեխեր», «Խալգը», «Հայաթը», «Ազերբայջանը» (ռուսերեն), «Ենի Ազերբայջանը», «Սարխաղը», «Ազերբայջան օրդուսու» եւ այլն: Այդ մասին հայտնեց հրատարակչության փոխտնօրեն Բասեի Խամալովյան: Նա ասաց, որ հրատարակման դադարեցման պատճառը թղթի բացակայությունն է ու տպագրական ծախսերի մուծված չլինելը: Նրա խոսքերով, նույն սպառնալիքը կախված է հանրապետության 214 թերթերի գլխի մասին վրա: Ներկայումս Ադրբեջանում 1 տոննա լրագրային թղթի գինը կազմում է 400-500 դոլլար:

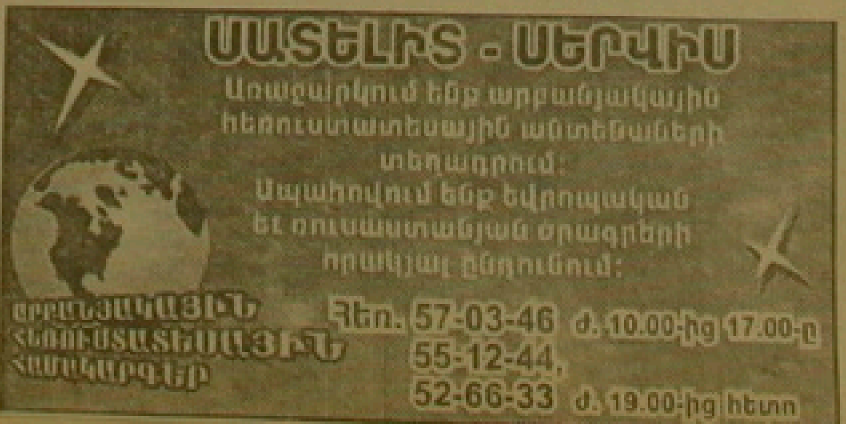

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հայացք

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Եվրասիականության» գաղափարախոսություն

ԽՍՀՄ-ի փլուզմանը հաջորդած տարիներին ԱՊՀ անկախ ինքնիշխան պետությունները տևական աշխատում էին միմյանց միջև քաղաքական, տնտեսական և ռազմական հարաբերությունների հաստատման ուղղությամբ: Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաևն արդեն մի քանի տարի է, ինչ ամեն տեսակ միջազգային համաժողովներում դրդում է «եվրասիական միության» իր գաղափարը: Այդ գաղափարի հեղինակին հասակ և անհրկիվոս պատասխան տվեց ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների վերջին գագաթաժողովում. «եվրասիական միության» գաղափարը կախված է: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն այդ գաղափարի կանխատեսությունը բնութագրեց խիստ որոշակիորեն. «Այսօր ժողովուրդները դեռ պատրաստ չեն միության կազմելու համար, ինչպես էլ այն կոչվի»: Սակայն այդ փաստարկը ունի նաև անչափ խոր գաղափարական գծեր, որոնք անընդունելի են նաև մեր հանրապետության համար: Առաջարկվող հոդվածում խոսվում է «եվրասիականության» գաղափարախոսական հիմքի մասին:

Ինչպես հայտնի է լավատեղյակ պատմաբաններին, եվրասիականության դոկտրինան ձևավորվել է 19-րդ դարի վերջերին, որպես պահպանողական ինքնակալական ողջամիտ գաղափարախոսության բարեփոխման, ավելի ճիշտ, արդիականացման փորձ: Տեղեկատվության կարգով նշենք, որ եվրասիականության կողմնակիցների թիվը սկզբում խիստ սահմանափակ էր, սակայն «ռուս ժողովրդի ազգային ինքնաճանաչման» փորձերին բուռն ամենայնի դիմակայելու գաղափարով հանուն «զինվեց» ձախ ժամերը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո իրավիճակը կտրուկ փոխվեց: Եվրասիականության գրեթե բոլոր կողմնակիցները հնարավորություն ստացան, մեղմ ասած, «մեկնել արտասահման»: Այսօր, բոլ էությամբ, մենք տեսնում ենք եվրասիականության փիլիսոփայությունը վերակենդանացնելու նոր փորձ: Եվրասիականության համայնքը խորապես միջազգային է: Ինչպես ասեն մի կեղծ փիլիսոփայություն, ինստիտուցիոնալիզմի փիլիսոփայությունը հավակնում է ազգային գաղափարախոսության տեղ ասանել: Դեռ 20-ական թվականներին եվրասիականության կողմնակիցներից մեկը Նիկոլայ Տրուբեցկոյը գրում էր, որ «ազգայնականությունը, որ նախկինում կոչվում էր ռուսական կայսրություն, իսկ այժմ կոչվում է ԽՍՀՄ, կարող է լինել միայն այդ պետությունում բնակվող բոլոր ժողովուրդների ամբողջությունը, որը դիտվում է որպես առանձնահատուկ բազմազգ ազգ և բոլ այդժմ ունի իր ազգայնականությունը»: 20-ական թթ. այդ դրույթի և այսօրվա եվրասիականության գաղափարի միջև ռազմավարական նույնականության վաճառության առանձնակի տարբերություն չի նկատվում: Մեր առջև է կանոնիստների այդ նույն համաշխարհային ինստիտուցիոնալիզմը: Ընդհանուր առմամբ, ժողովրդավարական փլուզումից բոլ ռուս ազգին վերջնական հարված հասցնելու համար եվրասիականության գաղափարախոսությունն այսօր իր բոլոր կանխադրույթներով բավարար գործուն է: Ու թեև այսօրվա եվրասիականության քարոզիչները պնդում են, թե իրենց ուսմունքը նոր Ռուսաստանի գաղափարախոսության կամ նույնիսկ գաղափարախոսության ստեղծելու փորձ չէ, ընդհանուր առմամբ եվրասիականության գաղափարախոսությունը ազգի կյանքից լիովին կտրված դոգմատիկ համակարգ է, հետևաբար կորցրել է այժմեականությունը: Չէ որ ամեն մի ազգային գաղափարախոսություն միշտ որպես հիմք ունենում է այն ազգը, որին հասցեագրվում է այդ գաղափարախոսությունը, կամ գոնե երկիր, կոնկրետ պետություն: Հարց է ծագում, ինչի՞ն է հասցեագրվում ժամանակակից եվրասիականությունը: Ո՞վ է շահագրգռված, որ եվրասիականությունը լցնի հասարակական գիտակցության այն խոռոչը, որ նախկին կոմունիստական գաղափարախոսության ծավալումը ապահովում էր ինտերնացիոնալիզմը: «Դա շատ պարզ է և դյուրըմբռնելի»: Եվրասիականության արդի կողմնակիցներն անդադար ասում են, թե իրենց համայնքը կոչված է Ռուսաստանի տարածքում թյուրքական (բնիկներն առավելապես ասիական) և ռուսական ծավալը ու ֆինանսական ընտրախավերի, իսլամի և ուղղափառության միաձուլմանը, մոնդիալիզմի (աշխարհիկության) դեմ նրանց համատեղ հոգևոր պայքարին: Նրանք պնդում են, թե եվրասիականությունը կկարողանա հարթել Ռուսաստանում ռուսների և թյուրքական ժողովուրդների հակասությունը, կհանգեցնի եվրասիական ժողովուրդների ազգամիջյան դաշինքի, որի սուր ծայրն ուղղված կլինի դեպի անդրօվկիանոս:

Սակայն, ինչպես հաստատում է Ռուսաստանի ազգային հանրապետական կուսակցության ղեկավար Նիկոլայ Լիսենկոն («Նաշ սովրեմեննիկ»), «ռուսական և թյուրքական ծավալը ու ֆինանսական ընտրախավերի միաձուլման առաջարկը սովորական խաբեություն է, քանզի ռուսների ու թյուրքերի ծավալը ընտրախավերը պարզապես չեն կարող միաձուլվել, հոգևոր հիմք չկա»:

Ի տարբերություն թյուրքական ֆինանսական ընտրախավի, ռուսականի մասին դեռ վաղ է խոսել: Ինչպես որ ԽՍՀՄ նախկին հանրապետությունների բոլոր ազգային ընտրախավերը, այն նոր է ձևավորվում: Նրա ազգային ինքնագիտակցությունը դեռ գտնվում է սաղմնային վիճակում:

Ուղղափառության և իսլամի միաձուլման անհնարությամբ հարկ է ասել, որ այդ դավանանքների իրական ներկայացուցիչների համար դժվար է միաձուլվել, քանզի հոգևոր հիմք չկա: Չէ որ անհնար է ընդհանուր հիմք հայտարարել հուդայականությունը, որից ծագել են թե քրիստոնեությունը և թե իսլամը: Բացի դրանից, ուղղափառության և իսլամի հասարակական կշիռները համապատասխան ազգերի միջավայրում, մեղմ ասած, տարբեր են: Այսպես, Չեչնիայում փաստորեն իսլամի առջև խոնարհվում է ամբողջ աշխարհիկ իշխանությունը, մինչդեռ Ռուսաստանում հոգևորականի փառաբանումը հաճախ են զարմացած հայացքներ: Եվ սրանում զարմանալի ոչինչ չկա: Այսպես կոչված լենինյան սովետական քաղաքականությունը, որն իր սուր ծայրով ուղղված էր ռուսների դեմ, միաժամանակ նպաստավոր հնարավորություններ ստեղծեց թյուրքական ժողովուրդների զարգացման համար: Ինձ որպես պատմաբանի լավ հայտնի է, որ դա եղել է հիմնավոր, լավ մտածված ծրագիր. թյուրքերն ստացան ոչ միայն ազգային պետական ինքնավարություններ, ռուսների, ուկրաինացիների, հայերի և մյուս ոչ թյուրքական ժողովուրդների ձեռքերով կառուցված ֆաբրիկային զարգացած ենթակառուցվածքով երկրամասեր, կրթության ամենահարմարեցված համակարգ, որի շնորհիվ նրանցից շատերը կարողացան արագորեն նախապետական կարգերից թռչել դեպի 20-րդ դար, այլև հնարավորություն ստացան պահպանելու ու վերականգնելու իրենց կրոնական աշխարհայացքը: Արդեն «վերակառուցման» տարիներին հայտնի դարձավ, որ ԽՍՀՄ-ում աթեիստական գոյության ավելի քան 70 տարիներին, երբ ռուսական, հայկական և այլ քրիստոնեական հազարավոր եկեղեցիներ փակվեցին ու քանդվեցին, կառուցվել է մոտ 3000 նոր մզկիթ: Այնպես որ անհնար է խոսել իսլամի և ուղղափառության հասարակական միատեսակ ազդեցության մասին:

Եվրասիականության կանխադրույթներից մեկը կոչված է այդ գաղափարով հետաքրքրվող լայն զանգվածներին համոզելու, թե այն իբր կարող է հարթել Ռուսաստանում ռուսների և ազգային փոքրամասնությունների հակասությունները: Դա սխալ կարծիք է, քանզի ինչպես Ռուսաստանում, այնպես էլ ամբողջ ԽՍՀՄ հետխորհրդային տարածքում թյուրքական ժողովուրդները խորապես առանձնացած են: Այդ ժողովուրդների «լաց ու կոծի» և երկրի նախկին ղեկավարության ծայրից քաղաքականությունը հասցեագրված մեղադրանքների սարսափի պատճառն այսօր նրանց «երեք ասպետ» միտումն է: Հենց այդ է վկայում նաև Վերածնության իսլամական կուսակցության ղեկավար Հեյդար Ջեմալի ուղերձի կոչը, որը «Ռուսկի կարիեր» թերթին տված հարցազրույցում, առանց դեսուդենի ընկնելու և «եվրասիացի» ռուս բարեկամներից խուսափելու, հայտարարեց, թե համաշխարհային պայքարում գոյատևելու համար Ռուսաստանի և ռուսների միակ փրկությունը իսլամ ընդունելն է: Ռուսաստանում արդեն վաղուց գործող երևույթ է Կովկասից և Միջին Ասիայից դեպի Ռուսաստան իսլամական ազգային փոքրամասնությունների ամենաինտենսիվ ներխուժումը: Ադրբեջանցիները, չեչենները, ինգուշները, դաղստանցիները, միջինասիացիները տեր ու հաղթ են զգում ռուսական քաղաքներում, անհատ կայքի առևտրի շնորհիվ վիթխարի հարստություններ կուտակում, նաև դառնում կազմակերպում ու գլխավորում են հանցագործ միջավայրի ներկայացուցիչներին: Վաղ թե ուշ դա կհարուցի Ռուսաստանի պատասխան հարվածը և արդեն սկսում է հարուցել: Չեչենական մաֆիայի դեմ Ռուսաստանի իրավապահ մարմինների պայքարի օրինակը դրա վառ վկայությունն է: Եվրասիականությունը մնացել է նաև թյուրքերի համար: Նրանց համար դա սոսկ փայլուն սինթետիկ ճանապարհ է, որն իրենց վաղուց փորձված ինստիտուցիոնալիզմի կեղծիքն են հագցնում դոկտրինավոր թյուրքացման ծածանի ռուսներին, ուկրաինացիներին, բելառուսներին, հայերին, վրացիներին մեկ անգամ ևս դրսևորելու համար:

Եվրասիականությունը հատկապես վտանգավոր է նրանով, որ ինչ-որ ցանկալի միջակ բարեկամ է, միջին վեկտոր, որը հավասարակշռում և համաձայնեցնում է ֆիզիկապես մաքրված, բարոյապես վհատված և ազգային առումով այլասերված հետխորհրդային ազատասիրական ռուսական վերնախավի և երիտասարդ թյուրքական ընտրախավերի ու խորհրդակարգերի, որոնք կենսականորեն շահագրգռված են Ռուսաստանի և ԱՊՀ մյուս քրիստոնեական երկրների սխեմատիկ բողոքմանը: Եվրասիականության կողմնակիցների ֆինանսական կառավարչական ընտրախավերը հիմնականում լռում են, որ ռուսների ազգային վերելքը միանգամից կկանգնեցնի նախկին Ռուսաստանի կայսրությունը, միայն, որը կարող է անհրաժեշտ միջոցներ տալ թյուրքական նոր պետությունների կազմավորման համար: ԽՍՀՄ-ի փլուզմանը հաջորդած տարիներին կյանքը ցույց տվեց, որ չնչին, հիմնականում ռազմական բնույթի բացառություններով, առանց Ռուսաստանի ընտրախավերի և ֆինանսական «դոնորության» թյուրքախոսական գոտի (Չեչնիա, Ադրբեջան, Ուզբեկստան և այլն) պետական որևէ ինքնիշխանության մասին խոսք անգամ լինել չի կարող: Հանուն այդ «դոնորության» թյուրքերը պատրաստ են մարտնչել: Ահա թե ինչու ռուս ազգային կեղծ գաղափարախոսների «եվրասիականությունը» նրանց կողմից արժանանում է ֆինանսական ու ծավալը նման լայն աջակցության: Իսկ դա արդեն վաղուց մեր օրերի լուրջ խոցելիությունն է:

— Ռուսական մամուլում արտահայտվել են կարծիքներ, որոնցից, բոլ իմ խորը համոզմամբ է արժանի Ալեքսանդր Իգնատենկոյի տեսակետը («Սեգոդնյա»). «... Եվրասիական միության նախագիծը, նույնականացված լինելով Ղազախստանի զարգացման համար առավել բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը, ունի նաև թաքցված նպատակ: Դա այն է, որ հետխորհրդային տարածքում հաստատվի կոշտ կարգ, որը ոչ այնքան կվերացնի ու կմտցնի այդ տարածքը, որքան կամրապնդի դրա մասնատվածությունը: Ամբողջ նախագծի գլխավոր մտահղացումը ամրագրված է ձևակերպման հետևյալ դրույթներում. «Չմիջամտել միմյանց ներքին գործերին, հարգել տարածքային ամբողջականությունը և պետական սահմանների անձեռնմխելիությունը, ճանաչել տարածքային ամբողջականությունը և սահմանների անխախտելիությունը: Փաստորեն ճանաչել Եվրասիական միության երկրներում ստեղծված պետական-քաղաքական հարաբերությունները»: Դրանք անկախ պետությունների հարաբերություններ են: Բայց այստեղ ինչի՞ համար է Միությունը: Դա հիմնական նպատակն է ամեն գնով պահպանել ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո Ղազախստանի սահմաններում հայտնված բոլոր տարածքները և հատկապես Հյուսիսային Ղազախստանը, որի հողերը Մոսկվան վարչականորեն միացրել էր Ղազախական ԽՍՀ-ին»:

Եվ զարմանալի չէ, որ Ռուսաստանի հետ ԱՊՀ պետությունների ղեկավարները Մոսկվայի վերջին հանդիպման ժամանակ, գրեթե միաձայն կերպով, քաղաքավարությամբ լսելով «եվրասիականության» գլխավոր մունետիկին՝ Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաևին, ընդամենը «ի գիտություն» ընդունեցին նրա գաղափարը:

[illegible],
Պատմագիտության թեկնածու

ԵՐԵՎԱՆ-ԳՅՈՒՄՐԻ

Նստե՞լ, թե՞ չնստել էլեկտրագնացք

Մեր աղքատությունն էլ մեծ արժանապատիվ լինի: Ու հայկական երկաթուղին այսօր էլեկտրամարտեր չունի, վագոններ ու շատ այլ բաներ չունի, ե դած ինչն էլ հնացած ու մաշված է և նորը ձեռք բերելու միջոցներ առայժմ չկան, դա հասկացանք: Բայց ...

Վաղուց չէի նստել Երևան-Գյումրի էլեկտրագնացքը: Հոկտեմբերյան մի օր վաղ առավոտյան, մայրաքաղաքից տուն վերադառնալու համար ելնելով այդ գնացքն ու փորձելով ոչ այնքան մարդաշատ վագոնում նստելու համար տեղ գտնել, մի ողջ զարմանքից ու տարակուսանքից խառնվեցա: Բոլոր լուսամուտների ապակիները — ոչ թե ջարդված էին, այլ դրանց հետքն իսկ չկար (հատուկենտ բացառությունները չհաշված): Մտածելով, որ գուցե անհաջող վագոն եմ ընկել, ստիպված եղա անցնել բոլոր վագոններով, ամենուր նույն վիճակն էր... Ճիշտն ասած՝ վախեցա, թե այդ գնացքով ինչպե՞ս պիտի հասնեմ մինչև Գյումրի: Պատկերացրե՛ք ուղևորներիս վիճակը արագ ընթացող և երկու կողմից, ներողություն, չորս կողմից բաց վագոններում, երբ մանավանդ աշնանային օդը առավոտ է, ձմեռը մոտ է, իսկ ճանապարհը տևում է հինգ-վեց ժամ, երբեմն ավելի: Իսկ հսկիչը պարբերաբար անցնում էր վագոնից վագոն՝ անվրդով հավաքելով հերթական անգամ երկրաչափական պրոգրեսիայով սուսուփուս թանկացած տոմսի արժեքը ... Ես այս անգամ բերել մտածությամբ պրծա: Բայց գնացքում կային նաև ծերեր, երեխաներ, գուցե և հիվանդներ:

Հոկտեմբերի 27-ին Գյումրիի կայարանում հատուկ դիմավորելով նույն գնացքը, տեսա միայն մի ապակեպատ վագոն:

Այսպես չի՛ կարելի: Գիտենք, որ այդ ապակիները երկաթուղայիններն իրենք չեն ջարդել: Դրանք ջարդվել են հիմնականում վայ ուղևորների կողմից, և հիմա նորոգելը շատ դժվար է: Բայց պետք է կանգնեցնել, նորոգել: Մի բան պետք մտածել, այն էլ՝ կառավարակա՛ն մակարդակով: Իսկ հետո խստագույն հսկողություն սահմանել: Այդպիսի գնացքով (հավանաբար այն միակը չէ) մարդ տեղափոխել չի կարելի: Ամեն ինչից բացի դա նաև խոր վիրավորանք ու նվաստացում է ուղևորի համար, մեծ արհամարհանք նրա նկատմամբ:

Վերջապե՛ս ամո՛թ է ...

[illegible]

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մհեր Մկրտչյանի անվան «Արտիստական» թատրոնը նոյեմբերի 11-ին, 12-ին, 13-ին, 16-ին, 18-ին, 19-ին, 20-ին, 22-ին կներկայացնի Թենեսի Ուիլյամսի «Ապակե գազանանոց» դրաման:

Բեմադրությունը Արմեն Էլբակյանի
Թատրոնի գեղ. ղեկավար-տնօրեն Թամար Հովհաննիսյան

Տոմսերը վաճառվում են թատրոնի տոմսարկղում

Հասցեն՝ Շահումյան հրապարակ, Մովսես Խորենացու (Նախկին Մարքսի) 18, հեռ. 52-02-47, 58-54-51

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

Օրերս Գերմանիայի ընտրություններում չորրորդ անգամ հաղթանակ տարած կանցլեր Հելմուտ Քոլը եվրոպական պետությունների միջուկ ստեղծելու իր առաջարկությունից կարող է անցնել կոնկրետ գործողությունների։

Դեկտեմբերի սկզբներին Էսսենում կայանալիք եվրոպական պետությունների գագաթնաժողովում Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլը կնախագահի որպես Եվրոպայի տանտեր։ Բունդեսթագում օրերս կայացած ընտրություններում ստանալով ընդամենը 10 տեղի առավելություն, Հելմուտ Քոլը իր դիրքերը բարելավել է ընդեւ միայն Գերմա-

րին Քոլի կուսակցության Քրիստոնեա-դեմոկրատական միության ներկայացրած առաջարկությունները խոշոր ցնցում առաջացրին Եվրոպայի մայրաքաղաքներում։ Դա զարմանալի չէ, քանի որ քրիստոնեա-դեմոկրատների փաստաթուղթը խիստ արտահայտություններով հարձակվում է գործող Եվրամիության ֆինանսական և օրենսդրական դժվարությունների վրա։ Մեր մեջ առաջարկվում է ստեղծել դաշնակցային տիպի կազմակերպություն, որը կգործի բազմարդյա «արագություններով» և հիմնված կլինի Գերմանիայի և Ֆրանսիայի շուրջ համախմբված առավել փոքրական մի քանի երկրներ-

ման Լամոնը դաշնակցականների վերջին համագումարում հրապարակավ հիշեցրեց Եվրամիությունից Բրիտանիայի հեռանալու հեռանկարը։ Այդ գաղափարը լայն հավանության չարժանացավ, սակայն կանցլեր Քոլի համոզմունքը կարող է հետագայում դրա համար։

Ֆրանսիայում Ազգային ժողովի նախագահ Ֆիլիպ Սեգենը և այլ քաղաքական գործիչներ գրեթե համաձայն են անգլիացի դաշնակիցների հետ։ Բայց նրանք խուսափում են նման տարբեր գաղափարը կապակցել նախագահական ընտրություններից առաջ այդ ժամին բա-

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գերմանիան ուզում է դառնալ Եվրոպայի միջուկը

նիայի ներքին կյանքում, մինչդեռ արտաքին քաղաքականության մեջ նրա երկիրը երբեք այնքան զորեղ չէր եղել։

Գերմանիան ուժեղ է տնտեսապես իր 80 միլիոն բնակիչներով, աշխարհագրորեն, քանի որ գտնվում է Եվրոպա աշխարհամասի կենտրոնում, միջազգային վարկով այդ երկիրը Քրեմլինի և Լոնդոնի արտոնյալ գործընկերն է։ Իսկ Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի «մեկնումից» հետո նույն տարի կանցլեր Հելմուտ Քոլը կդառնա Արևմտյան Եվրոպայում ամենաերեց ղեկավարը (նա կանցլերի պաշտոնում ընտրվեց առաջին անգամ 1982 թ.)։

Զարմանալի չէ, որ Քոլը հանդես է բերում եվրոպական նոր կառուցման բարեփոխման մեծ կամք։ Մաաստրիխտում նա ուզում էր Տնտեսական ու դրամական միության փոխարեն ստանալ Եվրախորհրդարանի ավելի մեծ իշխանություն։ Քոլը համոզված է, որ քաղաքական Եվրոպան պետք է հավասարակշռի տնտեսական Եվրոպային։ Մաաստրիխտի վեհաժողովի ժամանակ Հելմուտ Քոլը պարզ հասկացրել էր, որ եվրոպական պետությունների 1996 թ. միջկառավարական խորհրդաժողովի ժամանակ ինքը կձգտի վերանայել պայմանագիրը, որպեսզի առաջացնի միասնական Եվրոպայի ստեղծումը։

Այդ ժամանակվանից Բոննը իր ամբողջ կշիռն օգտագործում էր Եվրամիությանը Ավստրիայի և Սկանդինավյան երկրների հաշվին ընդլայնելու և առաջ Կենտրոնական Եվրոպայի ավելի դանդաղ բացելու նպատակով։ Այժմ ակնհայտ պարզ է, որ 15-ից, իսկ վաղը գուցե 20-25 պետություններից կազմված Եվրամիությունն այլևս չի կարողանա գործել նախկին հաստատություններով։ Եվ 1996 թ. վեհաժողովը խիստ կարևոր է դառնում։ Այդ ժամանակ պարզ կդառնա եվրոպական նոր կառուցման առաջնորդը։ Հելմուտ Քոլը վճռել է այս անգամ առավել լսելի դարձնել իր ձայնը։

Այս տարվա սեպտեմբերի սկզբին

ջի դաշնակցությունների դադարեցումներ։ Քրիստոնեա-դեմոկրատների այդ փաստաթղթով Բոննը միաժամանակ երկու նպատակ է հետապնդում։ Նախ, փաստաթղթի հրապարակումը ցնցում առաջացրեց մեկին անտեսել չկարողացող եվրոպական բոլոր երկրների մայրաքաղաքներում։ Երկրորդ, 1996 թ. և Եվրոպայի ապագային վերաբերող խորհրդածությունները միանգամից կարևոր տեղ գրավեցին Եվրոպայի քաղաքական կյանքում։ Եվ վերջապես, այսուհետև ամեն ոք ստիպված կլինի իր դիրքորոշումն արտահայտել ՔԴՄ-ի փաստաթղթի նկատմամբ։ Այսպիսով, եվրոպական նոր ճանապարհային երթևեկի նախաձեռնությունն անցնում է կանցլեր Քոլի Գերմանիային։

Երբ խոսակցիները և ավելի պաշտոնատար կազմակերպությունները կբոլորում են եվրոպական միջուկի գաղափարի շուրջ, որից խուսափում են ամենից շատ, նկատվում է, որ բոլոր բրիտանացիները և ֆրանսիացիները։ Հոլանդերը և անգլիացիները լավ են հասկացել, որ կանցլեր Քոլն ուզում է այս անգամ կենտրոն առաջ անցնել։ Վախենալով այդ հեռանկարից, անգլիացի պահպանողական գործիչ Նոր-

տեսակետն արտահայտել Եվրամիության «լայնացման» կամ «նեղացման» առնչությամբ, որը կարող է ճակատագրական լինել երկրի ապագայի համար։

Թեև Փարիզում մեծ է լռելու գայթակղությունը, ՔԴՄ-ի փաստաթղթի ֆրանսիացիներին կոչերի և վերջին պատասխանելով այն հարցերին, թե ուզում են արդյոք իրենք տեսնել դաշնակցային Եվրոպա կամ բաց Եվրոպա, ինչպիսի հարաբերություններ են ուզում ունենալ ՆԱՏՕ-ի կամ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների հետ, եվրոպական երկրների ինչպիսի պաշտպանություն են առաջարկում...

Այս անգամ լռելը դժվար կլինի։

Ֆրանսիայի համար հարցը բարդանում է նաև այն պատճառով, որ նույն տարի Եվրամիության նախագահությունում Ֆրանսիան փոխարինելու է Գերմանիային։ Իսկ մինչ այդ Ֆրանսիայի կառավարությունը իր տեսակետներն արտահայտելու հնարավորություն կունենա նոյեմբերի 29-30-ը Բոննում կայանալիք ֆրանս-գերմանական գագաթնաժողովում և դեկտեմբերին Էսսենում նախատեսված եվրոպական պետությունների վեհաժողովում։

«Լը Մոնդ»

ԿԱՍՍԱԲԼԱՆԿԱ

Մերձավոր Արևելքը հարուստ չէ

ԿԱՍՍԱԲԼԱՆԿԱ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Միջազգային ամսաբային հիմնադրամի տնօրենը Միշել Կամդեսյուն զգուշացրել է Մերձավոր Արևելքի երկրների տնտեսական խորհրդաժողովին մասնակցող գործարարներին և քաղաքական առաջնորդներին, ասաց, որ չհայած նավթի պաշարներին, տարածաշրջանը հարուստ չէ։ Ըստ այն Ֆիշերի կարծիքով, տարածաշրջանի երկրների տնտեսական զարգացումը դանդաղ է ընթանում։ Նա ասաց, որ տնտեսական զարգացման և առևտրի ներկայիս մակարդակը չի համապատասխանում տարածաշրջանի երկրների կարողություններին։ «Առևտրի և ակտիվների ընդհանուր համաձայնություն» միջազգային կազմակերպության ղեկավար Փիթեր Սազերլենդը տարածաշրջանի երկրներին հորդորեց ազատականացնել առևտուրը։ Տնտեսական և առողջական զարգացման առաջարկով հիմնադրամի նախագահ Արկադի Լարիֆ Համիդը խորհուրդ տվեց զերծ մնալ անհիմն լավատեսությունից։ Նա ասաց, թե Մերձավոր Արևելքի տարածաշրջանը նախևառաջ պետք է կարգավորի իր ներկա ջին խնդիրները։

ՄԻՋԱԴԵՊ

Պայթեցվել են ճապոնական ձկնորսանավերը

ՎԼԱԴԻՎՈՍՏՈԿ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՍՍ։ Հոկտեմբերի 31-ին Մոսկվայի ժամանակով 0 ժամ 30-ին ճապոնական 8 արագընթաց ձկնորսանավեր խախտեցին ծովային սահմանը և խորացան Ռուսաստանի տարածքային ջրերում։ Սահմանապահ պահակային նավը բոլոր նախազգուշական միջոցառումներից հետո կրակ բաց արեց։ Միայն դրանից հետո սահմանախախտները հեռացան Ռուսաստանի տարածքային ջրերից։ Վաս տեսանե լիության պատճառով անհնար եղավ հետամնություն վարել։ Պայթեցման հետևանքներն անհայտ են։

ՏԵՍԱԿԵՏ

Կոլոսիոյի սպանիչը դատապարտվեց

ՄԵԽԻԿՈ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՏՍՏ։ Մեխիկական դատարանը 42 տարվա բանտարկության դատապարտեց Մարիո Աբուրտոյին, որը խոստովանել էր, թե անցյալ մարտի 23-ին ինքն էր Տիխուանայում նախընտրական հանդիպման ժամանակ սպանել նախագահական թեկնածու Կոլոսիոյին։ Դատավորի վճռի համաձայն, մարդասպանը գործել է միայնակ։

Ալժիրում նախագահական ընտրությունները 1995-ին

ԱԼԺԻՐ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՏՍՏ։ Ալժիրի ղեկավար Զերուալը հայտարարեց, թե նախագահական ընտրությունները տեղի կունենան 1995 թ. ավարտից առաջ, այսինքն ակնկալվածից 1 տարի շուտ։ Դիտորդների կարծիքով, այդ որոշումը նպատակ ունի մեղմելու իսլամ արմատականների մտավախությունը, որոնց 1992 թ. արձանագրած ընտրական հաղթանակը չեղյալ համարվեց իշխանությունների կողմից։

Չինաստանում արգելվեց ծխախոտի գովազդը

ՊԵԿԻՆ, 31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՏՍՏ։ Աշխարհի ծխող բնակչության մեկ երրորդն ունեցող Չինաստանում արգելվեց ծխախոտի գովազդը մամուլում և զանգվածային լրատվության այլ միջոցներում։ Ակնկալվում է, որ փետրվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող հրամանագիրը մեծ վնաս կհասցնի միջազգային արտադրող տեղական և արտասահմանյան ֆիրմաներին, որոնց համար այդ երկիրը «ամենանպաստ» շուկան էր հանդիսանում։

Բրազիլական բանակը ընդդեմ թմրաբիզնեսի

ՌԻՈ ԴԵ ԺԱՆԵՅՐՈ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ։ ՏՍՏ։ Բրազիլիայի նախագահ Ֆրանկոն բանակին հրահանգեց գլխավորել մայրաքաղաքում թմրաբիզնեսով զբաղվող հանցախմբերի մաքրագործման գործողությունները և օժանդակել անվտանգության ուժերին։ Թմրաբիզնեսի մաֆիաները Ռիո դե Ժանեյրոյում վերջերս բազմաթիվ ոճրագործություններ և ահաբեկչական այլ արարքներ են գործել։

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Եվրամիության երկրներում կարգելվի երեխաների աշխատանքը

Եվրախորհրդի որոշմամբ, ամենաուշը մինչև 1996-ի ամառը Եվրամիության անդամ բոլոր երկրներում կարգելվի 15 տարեկանից ցածր դպրոցահասակ երեխաների աշխատանքը։ Հետագայում այս որոշմամբ կընդգրկեն նաև մինչև 18 տարեկան պատանիներին։ Իսկ մինչ այդ անդամ երկրները պետք է փոխվերաբերյալ ներքին աշխատանքի վերաբերյալ իրենց գործող օրենքները։ Բացառություն կկազմեն միայն արվեստով և սպորտով զբաղվող երեխաները։ Մինչև օրենքների ընդունումն ու կիրառումը, կարգելվի երեխաների ժամը 20-ից մինչև 6-ը, իսկ պատանիների՝ 23-7-ը գիշերային աշխատանքը։ Եվրախորհուրդն այս ճանապարհով նպատակ ունի նպաստել երեխաների և պատանիների առողջությանը և անվտանգությանը։

ԵՏ

ԼԻԲԱՆԱՆ

Միշել Աուն. Տարագիր գեներալը հույս ունի կրկին գլխավոր դեր խաղալ հայրենիքում

Ինչպես հայտնի է, Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ քրիստոնեական բանակի հրամանատար գեներալ Միշել Աունը իր զինակիցների հետ 1991 թ. տարագր-

վեց Ֆրանսիա։ Նա ապաստանել էր Լիբանանում սիրիացիների գերիշխանության դեմ։ Ինչպես հաղորդում է «Լը Մոնդ» հանդեսը, ներկայումս Միշել Աունը բնակվում է Փարիզի շրջակա մի բնակավայրերից մեկում Օր Մեզոն ավանում, որին իր զինակիցները «Լոնդոն» մականունն են տվել ծառախոտների պատճառով։ Տարագիր գեներալը, որն իրեն համարում է Լիբանանի

Շառլ դը Գոլ, շարունակում է հավատալ իր բախտին։ Գրեթե 60-ամյա Միշել Աունը չի կորցրել իր երբեմնի եռանդը։ Նա շարունակում է խստիվ դատապարտել Սիրիայի կողմից իր երկրի փաստական օկուպացումը և հույս ունի, որ մի օր կրկին գլխավոր դեր կխաղա հայրենիքում։

Միշել Աունի կյանքում եղել է երեք կարևոր տարեթիվ։ Բեյրութի հարավային արվարձանի մի համեստ ընտանիքում ծնված Աունը 1988 թ. սեպտեմբերի 22-ին հրետանային սպայի կոչումով (ինչպես Նապոլեոնը) ավարտեց զինվորական ուսումը և ժամանակավորապես ստանձնեց գլխավոր դատախազի պաշտոնը։ Երկրորդ կարևոր տարեթիվը 1990 թ. հոկտեմբերի 13-ն է։ Այդ օրը Սիրիան կառավարել օգուտ քաղել Պարսից ծոցի պատերազմում ԱՄՆ-ին օժանդակած իր գործողություններից։ Սիրիական զորամասերը ռմբակոծեցին ավերեցին գեներալ Աունի պալատը, և նա ստիպված եղավ ապաստան փնտրել Ֆրանսիայի դեսպանատանը։ Երրորդ տարեթիվը 1991 թ. օգոստոսի 31-ն է, երբ Աունը տարագրվեց Բեյրութից և բնակություն հաստատեց Մարսելում, ապա 1993 թ. փետրվարից Օր Մեզոնում։ Նրա թշնամիները հույս ունեն, որ դա կլինի նրա Սուրբ Հեղինե կղզին։ Իսկ Աունն այդ բնակավայրի աշխարհային ճշմարտ համեմատում է Լոնդոնի հետ, միաժամանակ նրա գեղով իր առաջիկա հաջողությունների մասին։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

1984 թ. Նկարիչների տանը, այնուհետև Ազգային պատկերասրահի Էջմիածնի մասնաճյուղի սրահներում, բացվեց նկարչի անհատական ցուցահանդեսը, ուր ներկայացված էին հեղինակի գրեթե բոլոր մեծ գործերը: Ու թեև նրա անունը վաղուց արդեն հայտնի ծանոթ էր լայն հասարակությանը, այդուհանդերձ Խաչբեկյանի «մշակութային արտադրանքի» զգալի մասի համեստ ու համառ ժամ ներկայացումը «պատկերավոր» նշանակով էլ ավելի ցայտուն կերպով արտահայտեց նկարչի «խռովահույզ խառնվածքը»:

Ցուցադրվող կտավներն այնքան տարբեր էին ու բազմաբովանդակ, ու հակասական էր թվում նրանց հարևանությունը թե տարածական սինթեզ՞ում ... Մի՞թե կարելի է Կլոդ Մոնեին կամ Խաչատրյանին համարել անբովանդակ: Ոչ մի դեպքում: Սակայն իմը դասականն է. իմը Վելասկեսն է ու Գոյան, իմ ուսուցիչներն են Ժերիկոն և Դելակրուան, Ալեքսանդր Բաժբեուկ-Մելիքյանը»:

Այո, Էդուարդ Խաչբեկյանը ռեալիստ-ռոմանտիկ է (այսինքն. «նկարում եմ այն, ինչ կա, այնպես ինչ կուզեի լիներ»): Նրա մտածելակերպը ռեալիստի մտածելակերպ է. «Ինչի՞ն եմ հավատում ... սուտ մաքուր կյանքին բանականությանը: Ես կամուֆլյաժ չեմ, այլ «չափավոր ազգայնամոլ»: Ես ցավում եմ ազգի խնդիրներով ու երբեք չեմ ներկարի ինչ-որ հեռավոր Ամերիկայում բնակվելու համար: Իմ արմատները այնքան կարևոր չէ, որքան զգացմունքային մեջ»:

Այո, բնական Խաչբեկյանի համար առաջին գործոնը չէ: Եվ նա գրեթե նույնչափ ազատ է իրեն զգում թե նատյուրմորտ, թե դիմանկար ստեղծելիս: Սակայն պատմական թեմատիկան բոլոր դեպքերում առանձնանում է նկարչի ստեղծագործության մեջ: Այս դարում նա առաջ է քաշել այնպիսի խնդիրներ, որոնք դեռ անհայտ էին հայ կերպարվեստի պատմությանը՝ ժամանակավորապես ժողովրդին ներկայացնելով հերոսի դերում: Պատմությունը վերակենդանանում է Խաչբեկյանի բազմաթիվ գծանկարներում («Էրեբունի», 1968 թ., «Ծովինար Սանասարի և Բաղդասարի հետ», 1959 թ., Դեմիրճյանի «Վարդանանքի» նկարազարդում և այլն):

Էդուարդ Խաչբեկյան. «Կարոտախտը սովորական հոգեվիճակ է»

Նոյեմբերի 5-ին Ազգային պատկերասրահում կբացվի ժողովրդական նկարիչ Էդուարդ Խաչբեկյանի ծննդյան 80-ամյակին նվիրված ցուցահանդեսը (ավելի քան 700 յուղաներկ և շուրջ 300 գծանկար աշխատանքներ): Խաչբեկյանի նկարները 1940-ից սկսած մշտապես ներկայացվում են խորհրդային և հայ կերպարվեստի արտասահմանյան երկրներում: 1943 թ-ից անդամ է նաև մանկավարժական գործունեությամբ՝ նախ Փանոս Թերլեմեզյանի անվան գեղարվեստական ուսումնարանում, 1945-ից՝ Երևանի գեղարվեստա-թատերական ինստիտուտում, ուր մինչ օրս ղեկավարում է իր արվեստանոցը: 1963-ից՝ պրոֆեսոր: 1967-86 թվականներին զբաղեցրել է Ազգային պատկերասրահի տնօրենի պաշտոնը: 1994 թ. անձնական միջոցներով նկարիչը հրատարակել է ծննդավայրին նվիրված «Իգդիր» վեպը, ուր փորձում է վերակենդանացնել բնակավայրի կյանքն ու ավանդույթները:

ու թե ժամանակագրական առումով: Սակայն նույն 1986 թ. ստեղծված «Պապենի Դավիթը» և «Բյուրականի ծառամ» գործերն, ինչ ժանրի էլ լինեն, անտարակույս միմյանցից հեռու են այնքան, որքան հեռու է Դավիթից մինչև Սասնա լեռների ստորոտները կցող գետը («Պապենի Դավիթը»):

Ժանրերի անսահմանափակությունն Էդուարդ Խաչբեկյանի արվեստում պայմանավորված է այն ստեղծարար ազդեցությամբ, որը ներշնչել է նկարչի հոգուն բնաշխարհը («Բնանկար. Ալավերդի», 1980 թ., «Դավիթի տապանը», 1958 թ., «Հովիվ», 1954 թ., «Մասրենին հարի մեջ. Cordu», 1976 թ. և այլն), հայոց անցյալը և ներկան («Պատմական Հայկերտին», 1960 թ., «Ավարայրի ճակատամարտ», 1953 թ. և 82 թ., «Արտավազդ և Կլեոպատրա», 1980 թ., «Արտավազդի կործանումը», 1980 թ., «Հաղթանակի գյուղացիների առաստաղությունը 1903 թ.», 1957 թ., «Ծերունու առավոտը», 1964 թ. և այլն), Հայրենական պատերազմը («Տանկը», 1942 թ. և 47 թ., «Մարս ճակատի համար», 1942 թ., «Կուշեների հանձնումը հայկական դիվիզիային Կերչում», 1947 թ. և այլն), ներշնչել են մարդիկ, հատկապես և ոսկու, հայրենի և անհայտ («Մորս դիմանկարը», 1944 թ., «Արփենիկ», 1944 թ., «Ալինկ Բալյանց», 1960 թ., «Բաղդ տղայի դիմանկար», 1941 թ. և այլն) ու Գեղեցիկը, որը ներկայացնում է նկարչի թե կնոջ մարմնի ներդաշնակությամբ («Նավզիկե», 1964 թ., «Բնորդուհի», 1970 թ., «Սրճարան», 1979 թ. և այլն) և թե փայլի ճմռզված բնկնավոր ու անսահման սպասքը («Արագի տաքին», 1975 թ., «Գեղափին», 1975 թ. և այլն):

Սակայն այդ ամենի հետ մեկտեղ, որքան էլ ու բազմաժանր լինի Խաչբեկյանի ստեղծածը, այն ռեալիստական է, ու հենց սկզբից է բացահայտ այն հիմքը, որի վրա նկարիչը կառուցում կամ ավերում է իր իսկ ծնած ռոմանտիկական պատկերները:

«Ես դեմ եմ բոլոր տեսակի մոդեռնիստական «իզմերին», եթե որ զգում եմ, որ նրանցում կարևորը սոսկ ձևն է և ոչ բովանդակությունը, իսկ անբովանդակ արվեստ գոյություն չունի», խոսավանում է նկարիչը: Ու թեև արվեստում լինելը սոսկ ինքնաբավ ձևապաշտությունը չէ, սակայն խոսելով նկարիչը շատ ավելի սպաս ու համառ է՝ արվեստում ծնվելու համար: Գույնի խորքեր այստեղ են, և ես սնվում եմ նրանցով: Հենց ազգայինն և ոչ թե «եվրոպականն» կտավը կարող է դառնալ խնկական գործ և ընդունվել ամենուր»:

Էդուարդ Խաչբեկյանի արվեստին խորթ են սառնությունը, միմյանց հաջորդող ստեղծագործական մոլորությունները ու շեղումները: Այն ուղեկցվում է հավասար աշխատասիրությամբ և հավերժական նույն լարվածությամբ: Նույնիսկ այն տարիներին, երբ նկարիչն զբաղեցնում էր Ազգային պատկերասրահի տնօրենի պաշտոնը և դեռ ավելի վաղ, երբ սկսեց դասավանդել, ստիպված էր լինում համատեղել ստեղծագործական կյանքը վարչական և մանկավարժական գործունեության հետ:

«Նկարիչը միշտ էլ ժամանակ կգտնի նկարելու համար: Ավելին, երբ ես պատկերասրահից կամ դասախոսություններից վերադառնում էի արվեստանոց, մի այնպիսի ստեղծագործական սով էի զգում, որ կարող էի երկար ժամեր անել այն, ինչ հանգիստ վիճակում կանեի մեկ երկու օր: Նկարչի համար ամենակարևորը և միաժամանակ ամենադժվար բանը Եղիշեի Քոչարի ասած «նկար ծառայելն է ...»: Ես իմ «Դավիթը» նկարեցի ընդամենը 28 օրում: Նկարիչը միշտ ժամանակ կգտնի նկարչության համար: Այլ բան է պատվերը: Սխալ է, թե պատվերը կարող է խեղդել նկարչին և բարձր տաղանդը: Վերածննդի հանճարները գեղապանծագույն պատվերներ էին կատարում, և դա նրանց չխանգարեց ստեղծել համաշխարհային նշանակություն ունեցող կտավներ: Թեման կերպարվեստում

Գաղթականների և զաղթավայրերի պատմություն ... հայաստանցիների ողբերգություն. 4-ամյա Իգդիրի տղան 1918-ին կորում է Արաքի հունը, որտեղ հասարակ մայր գետի մյուս ափին ...: Այնուհետև նրան կտեսնեն Երևանի գեղարվեստա-արդյունաբերական տեխնիկումում և Թբիլիսիի գեղարվեստի ակադեմիայում, բազմաթիվ ցուցահանդեսներ և հայրենական պատերազմ, մանկավարժական գործունեություն և արվեստագետի լայն ճանաչում, իսկ հետո կոչումներ, շքանշաններ, պարգևներ ... ու հետո կայացավ վերադարձը. Վերադարձ Իգդիր:

«Նաստավայրից ազգի համար, որը գրեթե խորտ զրկվել է իր հողերից, կարոտախտը սովորական հոգեվիճակ է: Կարծում եմ, որ մեր ազգը առաջ է հենց դրանով, որ սատարում է այդ հիվանդությամբ: Ես էլ բազմաթիվ անբուժելի հիվանդներից մեկն եմ և բաց աչքով չտեսած իմ Իգդիրը ու ինձ չկանգնեցնեն Մասիսյանի կամրջի վրա, ինչպես պատանեկության տարիքում կար հետ, բայց և այնպես, իմ կարոտն ինձ պարտադրեց գրել «Իգդիր» վեպը, որը վերջապես լույս տեսավ: Ես գրող չեմ, ու եթե լինեի մի յուրօրինակ ծննդավայրիս մասին, ապա ես չէի նախաձեռնի այդ գործը»:

Ինչ խոսք, Իգդիրի թեման միշտ էլ իր տեղն ունեցել է Խաչբեկյանի ստեղծագործությունների շարքում (հիշենք «Թաղումը Իգդիրում» և հատկապես «Հարազատ հանցեր Կողբից Իգդիր» գործերը): Սակայն այն, ինչ նախաձեռնեց նկարիչը և տարի առաջ, անհամեմատ մի բան էր ի սեր ծննդավայրի: Բազմաթիվ մեծ կտավի վրա նկարիչը կամեցավ հավաքել ի բար անցել դարի ականավոր հայերի իգդիրցիներին (Դրոյի ջոկատի հրամանատար, Անդո Բալայանը և ուրիշներ) և միայն ժամանակի խիստ բացակայության պատճառով ստիպված էր կիսատ թողնել սկսած գործը:

«Հուսով եմ, որ ողջ նոր Գարեգինը և Արամը, հաշվի առնելով համապատասխան պատրաստվածությունը, կշարունակեն այս աշխատանքը: Ձե՞ր որոնք էլ են այնտեղից: Իսկ ես հիմա ընդամենը վերջին գծանկարների վրա եմ ...»:

Այսօր Խաչբեկյանի աշխատանքի վրա կախ կողքի կարելի է տեսնել սրածայր մասիվ և խաչքար: Նկարիչը միշտ էլ կնկարի:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Ձեր բոլոր հարցերի պատասխանը փնտրեք «Վերտեքսի» երևանյան նոր տեղեկագրքում

Օրավուր փոխվում է աշխարհը, ժամ առ ժամ Հայաստանը: Փոխվում են հասցեները ու հասցեատերերը. տեղեկատուների բազմաժանր բազմազանության մեջ մոլորվում է նա, ով փնտրում է: Եվ ահա, փնտրտուքի վերջն ասես հետևում է. «Վերտեքս Վենչըրս» ֆիրմայի (կենտրոնական գրասենյակը Նյու Յորքում, գրասենյակ ունի նաև Երևանում) հրատարակել է «Դեղին էջեր և բիզնեսի սպիտակ էջեր» (94–95 թթ.) գրքի համապատասխանային տեղեկատուն: Հրատարակմանն աջակցել է Երևանի քաղխորհուրդը: Հեռախոսային այս տեղեկատուն կծառայի Երևանի ազգաբնակչությանը և համայն աշխարհի հասարակությանը, որպես տեղեկատվության ճշգրիտ աղբյուր:

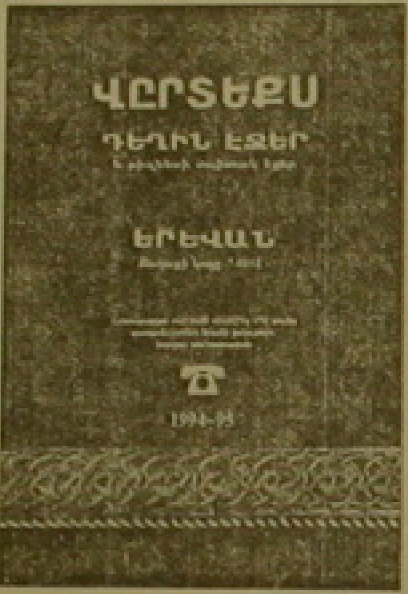

Բացի հասցե-հեռախոսային տեղեկատվությունից, այն պարունակում է աշխարհագրական, պատմական, մշակութային, եկեղեցական ակնարկներ, տրված մանրամասներ Երևանի հատակագծի, ավտոճանապարհների, կացարանների, հեռախոսակայանի, տրանսպորտի մասին, ինչպես նաև զանազան օրացույցներ: Ընդգրկված են ոչ միայն Հայաստանի, այլև սփյուռքի վերաբերյալ բնութագրական, վիճակագրական տեղեկություններ: Հրամցված ցկլայները տրամադրել են ՀՀ համապատասխան գերատեսչությունները և նախարարությունները: Զետեղված են բարձրորակ լուսանկարներ, տեղ է հատկացված նաև գովազդին, որը հետագայում առավել ծավալուն տեղ կունենա տեղեկագրքում և, ինչպես սպասում են գրքի հրատարակիչները, հետագայում կսա փակելու հրատարակչական ծախսերը, իսկ գիրքը անվճար տրամադրել: Այն այսօր արժե մոտ 11 հազար դրամ:

Տեղեկագրքի օրինակներն ուղարկվել են Ֆինլանդիայից, որտեղ տպագրվել է KSK տպագրատան կողմից: Այն բավական թեթև է, ձևավորված նրբագույն ճաշակով: Իսկ ձեռներեցների ու Հայաստանի հյուրերի համար տեղեկագիրքն անփոխարինելի ուղեցույց է:

Ռ. Խ.

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ

Խորենյանի ցուցահանդեսը՝ սեփական հարկի տակ

«Շատ ուրախ կլինեի, եթե մարդիկ ինձ անվանեին Վահան Աշտարակեցի», աշտարակյան արվեստանոցում իր ցուցահանդեսի բացմանն ասաց գեղանկարիչ Վահան Խորենյանը, ով արդեն կես դար ապրում և ստեղծագործում է Աշտարակում: Նրա արվեստանոցը Քասախի կիրճի եզրին է՝ ուրարտական ժամանակներից եկող մայր առվի ափին, ծառերով ու ծառերով շրջապատված վայրի գեղեցկություն ունեցող մի գեղատեսիլ վայրում: Պատշգամբից անմիջապես տեսարան է բացվում դեպի փոքրիկ գետահովիտը, Քասախի հինավուրց կամուրջը, իսկ ծառաբերաններից իրար են նայում Ծիրանավորը, Սպիտակավորն ու ս. Սարգիսը: Գեղանկարչական ու բանաստեղծական այս մթնոլորտի մեջ անցավ «Մշակութային աշուն» փառատոնի հերթական միջոցառումը, որը կազմակերպել էր Մշակույթի հայկական ֆոնդը:

Վահան Խորենյանի արվեստանոցում հավաքված նկարիչներին, արվեստագետներին, գրողներին ներկայացնելով նկարչի արվեստի նրբությունները, ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը նշեց այն բարերար ու հետաքրքրական ազդեցությունը, որ գեղանկարչի վրա թողել են աշտարակյան բնությունն ու մարդիկ: Դրա վկայությունն են նրա հարյուրավոր դիմանկարները, բնանկարները, կոմպոզիցիոն աշխատանքները: Անահիտի համաստեղ ջանքերով երբեմնի հինավուրց գերանակապ տան գլխին վեր է խոյացել երկհարկանի բարձրաբերձ արվեստանոցը, որը մեր հինավուրց հազարաշենների նման դեպի երկինք նայող մեծադիր երդիկ ունի և իր ներքին տարածքի մեջ աննախադեպորեն պահել է ծառակիրճի ժայռաբեկորը, հին տան մասունքները և ժայռի եզրով դեպի տուն ձգվող հարթ աստիճանները, որոնք խորանում են մինչև Վահան Խորենյանի արվեստի աշխարհը տանող նախամուտքը: Ցուցահանդեսի բացման ժամանակ ելույթ ունեցան արվեստագետներ, գեղանկարչության երկրպագուներ՝ յուրաքանչյուրը յուրովի մեկնաբանելով նրա գործերը:

ԱՐՏԱԿ [illegible]

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՇՈՒՆ

«Արվեստի սրահները» պատանիներին

Էդգարը 11 տարեկան է, սովորում է 5-րդ դասարանում, և նոյեմբերի 1-ին «Արվեստ» ամսագրի խմբագրության ընդարձակ սրահում՝ Մշակույթի ֆոնդի հետ համատեղ բացված «Երեք շնորհալիների ցուցահանդեսի մասնակիցներից ամենափոքրն ու ամենահամարձակը», որ եկել էր ցուցահանդեսի բացմանը: Նրա «Աշուն», «Աշնանային արահետներ» և ուրիշ աշխատանքներ նկատել էին «Մշակութային աշուն փառատոնի» առիթով դպրոց այցելած արվեստագետները, ընտրել և ներկայացրել ցուցահանդեսին: Իսկ 16 ամյա Դավիթ Սիրադեղյանը ներկայացնում է «Գեսափին», «Դեղին ծաղիկներ», «Գինու սափոր», «Նատյուրմորտ» և ուրիշ նկարներ: 21 ամյա Ռոման Բաբախանյանը, որ արդեն գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի ուսանող է, գերադասել էր իր «խոսուն ասել» ջրաներկով ու մատիտով՝ «Առավոտն անտառում», «Ձմեռնուկ», «Բնանկար», «Սևան», «Լինը գիշերով»: Ավելի քան երեք տասնյակ նկարներ, որ 10 օր կդառնան արվեստասերների խորակցության ու քննարկման առարկան:

Բացելով ցուցահանդեսը, «Արվեստ» ամսագրի խմբագրության կողմից ներկաներին շնորհավորեց Գուրգեն Առաքելյանը՝ «կանաչ ճանապարհ» մաղթելով տաղանդավոր պատանի նկարիչներին: Մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը հայտնեց, որ «Մշակութային աշուն» փառատոնը շարունակում է առաջընթացը՝ ներառելով հաղորդավոր արվեստագետների, արվեստասերների. «միայն նախորդ ամսում կազմակերպված մեկ աշխատանքով ցուցահանդեսին մասնակցել են 120 պրոֆեսիոնալ նկարիչներ, «իսկ սերնդափոխությունը և հաջորդումը պետք է կատարվի պատանիներից ու երիտասարդներից, որոնք դպրոցում են, ուսումնարանում, ինստիտուտում ... մեր կողքին ու մեր աչքի առջև»:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հեծանվորդները փոխարինողներ ունեն

ԴԵՐԵՆԻԿ ԳԵՂԱՄՅԱՆ.

Նոյեմբերի սկզբին մեկնարկեց Երևանի հեծանվահրապարակում անցկացված հեծանվորդների հանրապետական առաջնությունը: Մրցանակային տեղերի համար պայքարում էին ինչպես չեմպիոնները, այնպես էլ երիտասարդներն ու պատանիները:

Տղամարդկանց մրցումներում հաջող հանդես եկավ «Աշխատանքային ներքավիսա» մարզական միության ներկայացուցիչ Մաքս Արզումանը: Նա առաջին տեղը նվաճեց 4 մարզաձևում 1000 մ. տեղից խմբակային վազք դուրս գալով, 4 կմ անհատական վազք և խմբային վազք դուրս գալով: Պատանիներից առավել արդյունավետ էր յասաղի նախարարության հեծանվային սպորտի մարզադպրոցի սան Սամվել Վարդազարյանի ելույթը: Նա հաղթող դարձավ

կանգնած 5 անգամ, նախանցով առաջին տեղը 500 մ տեղից, խմբակային վազք 40 շրջան 8 միջանկյալ վերջնագծով, թիմային վազք 3 կմ, անհատական վազք 3 կմ և խմբակային վազք դուրս գալով տեղից մարզաձևում:

Երիտասարդներից առանձին մրցաձևերում հաղթողներ դարձան Դավիթ Ալեքսանյանը և Գեղամ Նազարյանը (երկուսն էլ «Աշխատանքային ներքավիսայից»): 3 կմ. անհատական վազքում պատանիներից հաղթանակ տարավ նրանց ակումբակից Արտյոմ Գալստյանը:

Մրցումները ցույց տվեցին, որ աճում է պատանի հեծանվորդների մի նոր սերունդ, որը կարող է արժանի փոխարինող դառնալ հանրապետության անվանի հեծանվորդներին, պատշաճությամբ Հայաստանի մարզական պատիվը միջազգային մրցասպարեզում: Հատկապես բարձր արդյունքներ են ցույց տալիս յասաղի նախարարության հեծանվային սպորտի մարզադպրոցի սաները, հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Արծրուն Աղնավորյանի ղեկավարությամբ: Նրա սանն է նաև անվանի մարզիկ Մհեր Շարոյանը, որն այժմ նախապատրաստվում է գալիք տարի անցկացվելիք աշխարհի առաջնությանը: Մրցումների արդյունքներից ելնելով, կազմվում են հանրապետության հավաքական թիմերը, որոնք կմասնակցեն Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 50-ամյակին նվիրված ԱՊՀ երկրների սպարտակիադային: Իսկ 79-80 թթ. ծնված պատանիները ևկող տարվա հուլիսին կմասնակցեն Անգլիայում անցկացվելիք Եվրոպայի օլիմպիադային:

ԱՍՏՂԵՐԻ ՈՒՂԻՆ

Բեն Ջոնսոնը իր խաբեությամբ հեղաշրջեց սպորտը

ԳՐԻԳՈՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ.

Փարիզ, Ֆրանսիա

1988 թ. սեպտեմբերի 28-ին Սեուլում գիշերվա ժամը 1-ին Ֆրանսիայում գործակալության լրագրող Միշել Հենոն իր հանրանոցի իր համարում հեռախոսային է ստանում: Կոռեացի լրագրողներից մեկը նրան հայտնում է անակնկալ լուր. «Բեն Ջոնսոնի մեզի մեջ հայտնաբերվել են արգելված դեղամիջոցների հետքեր»: Ֆրանսիացի լրագրողը լուր հաղորդում գործակալության առաջ ուղարկ է, համոզվել դրա ճշմարտացիության մեջ և անմիջապես զանգահարում է բազմամասնաց Ալեքսանդր դե Մերոդին, որը միջազգային օլիմպիական կոմիտեի բժշկական հանձնաժողովի նախագահն էր: Վերջինս հաստատում է լուրը: Մի քանի րոպեից աշխարհի բոլոր լրատվական կենտրոններ հայտնում են, որ Բեն Ջոնսոնը արգելված դեղամիջոցներ է օգտագործում: Երկու ժամ անց «Աստղիկային պահեր» լրատվական գործակալությունը, հիմնվելով Կանադայի բժիշկ ասպետիկայի ֆեդերացիայի նոր տվյալների վրա, հաստատում է լուրը: 7 ժամ անց միջազգային օլիմպիական կոմիտեն հաղորդում է, որ Բեն Ջոնսոնի մեզի մեջ հայտնաբերվել է ստանոզոլոլ դեղը, որը խստիվ է համարվում: Բեն Ջոնսոնը զրկվում է օլիմպիական չեմպիոնի ոսկե մեդալից, ռեկորդից և վտարվում է օլիմպիական գյուղից: Նրա բժիշկը վկայում է, որ Ջոնսոնին այդ մրցումներից մի քանի ժամ առաջ, սակայն հանգամանքը չէր բացահայտել: Բեն Ջոնսոնը ստիպված բժշկի հանգամանքը իր վրա կրեց: Վա խենթությամբ կանադացի արագավազը զորքի հետ կապերգումից, հաջորդ օրերի օլիմպիական մեդալակիրների մասնակի մի շարք առաջատար մարզիկներ, որոնք հավանաբար գործածում

էին նմանատիպ արգելված դեղամիջոցներ, մրցասպարեզներից դուրս էին գալիս երբևէ ապագայի չհասնելու համար, որոշ նախկին մարզիչներ ստիպված չեկավ: Այս մեծ հանցանքը այնուամենայնիվ Բեն Ջոնսոնին շատ չհաջողեց: Անկախ տարիքից, օգտագործելով համաշխարհային արձանը, սկսեց դուռներ բախել: Նրա անձին մի հարցազրույց հավաքովի դրվեց: Բեն Ջոնսոնը սկսեց խաղալ ֆուտբոլ և ամերիկյան ֆուտբոլ: Նա նույնիսկ ուզում էր այդ մարզաձևերից որևէ մեկում պրոֆեսիոնալ դառնալ: Սակայն դա նրան չհաջողվեց: 1991 թ. հունվարին Բեն Ջոնսոնը նորից վերադառնում է վազքասպարեզ և մեկնարկում է իր սիրած 100 մ վազքում: Բայց այս անգամ առանց դեղամիջոցների օգնության Ջոնսոնը չէր կարող հաղթել սեփական մրցակիցներին: Մեկ տարի վազքի համար Բեն Ջոնսոնը հետ է մնում 5 մետրով: 1992 թ. Բարսելոնում կայացած օլիմպիական խաղերում Բեն Ջոնսոնը Կանադայի հավաքականի կազմում մասնակցեց 4x100 մետր փոխանցումավազքի մրցումներին, բայց անհաջող: Դրանից հետո Ջոնսոնը անհետացրություն է մատնվում: Նա դառնում է լքված մի անձնավորություն, լրագրողներն այլևս չեն էլ ձգտում հարցազրույցներ անցկացնել նրա հետ: Բեն Ջոնսոնը այսօր խոհրդածում է, թե սպորտում չեմպիոնի, բայց դա պետք է ինքնին նրան չի զգում, քանի որ հասցրել է գիտել մեկնաբանի դերը: Շնորհիվ Բեն Ջոնսոնի, բոլոր ասպեկտներում նոր ժամեր էր բացվեց: Այսօր առաջատար մարզիկների համար շատ դժվար է գործածել արգելված դեղամիջոցներ: Այնպես որ, Բեն Ջոնսոնի դերը մեծ է, բոլոր ասպեկտներում մաքուր պայմաններ գործում:

ԽԾԱՆԿԱՐ

ՖԻՖԱ-ն ներեց Մարադոնային

«Ազգը» գրել է, որ Դիեգո Մարադոնան վերջերս Արգենտինայի Կորիենտաս նահանգում ստանձնել է տեղի «Դեպորտիվո Մանդիյու» թիմի ղեկը որպես մարզիչ: Ինչպես հայտնի է, Դիեգո Մարադոնան ՖԻՖԱ-ի կողմից որակազրկվել է 15 ամսով և տուգանվել է 15 հազար դոլլարով ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում արգելված դեղամիջոց օգտագործելու համար: Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան, անդրադառնալով Մարադոնայի խնդրին, այնուամենայնիվ նրան թույլատրեց զբաղվել մարզչական գործունեությամբ: Ինչպես տեղեկանում ենք «Սպորտի» մարզական ժուռնալից, Դիեգո Մարադոնան անչափ գոհ է մնացել ՖԻՖԱ-ի նման որոշումից. «ՖԻՖԱ-ն ավելի մարդասիրական եղավ, քան կարծում էի: Ես շնորհակալ եմ այդ կազմակերպությանը, քանի որ հիմա կրկին կկարողանամ հայտնվել ֆուտբոլային խաղադաշտում թեկուզ մարզչի դերում», հեռուստատեսությամբ հայտարարեց արգենտինյան ֆուտբոլասերների կուռքը: Պրոֆեսիոնալ մարզիչ աշխատելու համար Մարադոնան պետք է հատուկ կուրսեր անցնի. «Դրա համար ժամանակ կգտնեմ: Բայց ինձ նման վիճակը զոհացնում է, քանի որ մինչ այդ ես հավվում էի, որ ՖԻՖԱ-ն ինձ որպես ֆուտբոլիստի արգեն հողարկավորել է», ասաց Մարադոնան:

Իսրայելը եվրոպակա՞ն երկիր է, թե՞ ասիական

Չակնաբար Իսրայելը Լյուսեռնում կայանալիք ՄՕԿ-ի հերթական խորհրդակցությունում կդառնա եվրոպական օլիմպիական 49-րդ ազգային կոմիտեն: 29 մարզաձևերի եվրոպական ֆեդերացիաներ արդեն ճանաչել են Իսրայելի ֆեդերացիաներին: Ակամայից հարց է ծագում. Իսրայելը եվրոպակա՞ն երկիր է, թե՞ ասիական:

Անգլիացիները ֆրանսիացիներից ավելի ազնիվ են...

Աշխարհի նախկին չեմպիոն, Գերմանիայի հավաքականի հարձակվող Յուրգեն Կլինսմանը, որը երկու տարի հանդես է եկել «Մոնակոյում», մասնակցելով Ֆրանսիայի առաջնությանը, հիմա խաղում է Անգլիայի «Տոտենհեմ» թիմում, հայտարարեց, որ անգլիացիները ֆրանսիացիներից ավելի ազնիվ են խաղում: Կլինսմանի հետ Անգլիայի հանրահայտ թիմում խաղում է նաև ռումինացի Իլյա Դումիտրեսկուն, որն իրեն գերազանց դրսևորեց աշխարհի վերջին առաջնությունում:

ԹԵՆԻՍ ԱՍՏԵՂԾԻՆ

Ինչպես չեմպիոն դառնալ

Երիտասարդ և հեռանկարային մարզիկների ամենամեծ բեմական ֆինանսների անբավարարությունն է: Այս օրենքը հայտնի է ամբողջ աշխարհում և, հասկանալի, նաև Հայաստանում: Թենիսը ևս չի խուսափում այս սահմանափակումներից: Մեր հայրենակիցների մեծ մասը, որոնք նշմարելի են համաշխարհային ասպարեզում, նախ դպրոցներում մեծ դասատուների վրա գումարներ ծախսում են շնորհակալություններ, որքան պետք է ինչ-որ անհատ օգնելու համար: Այս գումարային արշավը, որը պետք է

յասաղնում: Թոլուզ քաղաքում բնակվող մի երիտասարդ զույգ իրենց 15 տարեկան եղբոր Նիկոլայի առողջական հաջողությունների համար հետամուտ ամեն հանգեցին: Նիկոլա Տեպորը Ֆրանսիայի դասակարգման երիտասարդական հավաքականի անդամ է և, լավ փառատոնների, ամենահեռանկարային մարզիկներից է, որը կարող է մեծ չեմպիոն դառնալ: Բայց խնդիրն այն է, որ Թուլուզը հեռու է Ալպյան լեռներից, և երբ Նիկոլան ցանկանա մարզվել ամեն օր, պետք է համախ Ալպյան լեռներում գտնվող որևէ քաղաքի մարզադաշտ: Հաշվարկները ցույց են տվել, որ տարեկան այդ ծախսը կկազմի 110000 ֆրանկ: Նիկոլայի ծնողները, իրենց կարողություններով հանդերձ, մինչև 15 օր, արժե շուրջ 200000 ֆրանկ: Նիկոլայի բախտը այնուամենայնիվ բերեց: «Ռիկոտ» ընկերությունը, որին պատկանում են գովազդների համար փողոցների մեծ պաստառները, անվճար տրամադրեց դրանք Նիկոլային: Իսկ Ալպյան լեռների Անցքի ամենաոր կազմակերպվող պատանի գործարարներին համար դասակարգային կենտրոնը իր վրա վերցրեց Նիկոլայի գովազդներին անհրաժեշտ նկարների ծախսերը: Այսպես, Տեպոր ընտանիքի համար ամեն ինչ կարգավորվեց առանց ծախսերի: Հավանաբար, նման բարեգործությունը օրերից մի օր Նիկոլա Տեպորին կհասցնի ոսկե մեդալների աշխարհ: Համենայն դեպս ընտանիքի փափագը կարող է իրականություն դառնալ:

Գ. Ս.

ՌԻԲՖԱ

Պասկալ Պետրոսյանը փրկում է «Կաննին»

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/16-րդ եզրափակիչում Ֆրանսիայի «Կաննը» Սխոտլանդի «Աբերդին» թիմի հետ Վիեննայում տեղի ունեցած հանդիպումն ավարտեց ոչ-ոքի 1:1: Ֆրանսիացիների պարտությունից փրկեց Պասկալ Պետրոսյանը, որը թիմի հայազգի երկրորդ խաղացողի Ժիլ Համբարձումյանի հետ փոխարինման դուրս եկավ միայն 65-րդ րոպեին և երկու րոպե անց գոլի հեղինակ դարձավ: Երիտասարդ Պասկալ Պետրոսյանը 82-րդ րոպեին կարող էր հաղթանակ բերել իր թիմին, երբ նրա հարվածն անսպասելի հարվածն անցավ դարպասի կողքով: Պետրոսյանը «Կանն» թիմի «ջոկերն» է, և հաճախ խաղադաշտ է դուրս գալիս այն պահին, երբ թիմը ծանր կացության մեջ է ու կարողանում է իր կրակոտ խաղով ոգևորել ֆուտբոլիստներին:

Ցավոք, Պետրոսյանն ու Համբարձումյանը վերջերս մաս չեն կազմում հիմնական 11 խաղացողներին և դուրս են մնում միայն փոխարինելու: Վիեննայում գրանցված բազմաթիվ խաղից հետո հավանաբար «Կաննի» մարզիչները անտարբեր չեն լինի Պետրոսյանի նկատմամբ:

ՀՀ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ

Բասկետբոլային նոր ծիլեր

Հայկական բասկետբոլը վերջին տարիներին նահանջ է ապրել: Մեր անվանի մարզիկների մի մասը տարիքի պատճառով թողել է մեծ սպորտը, իսկ ոմանք էլ հանգրվանել են արտասահմանյան թիմերում:

Թվում է, այդ գեղեցիկ մարզաձևի նահանջը երկար կտևի: Այնուամենայնիվ, այս տարվա ընթացքում անցկացված մանկապատանեկան մի քանի մրցաշարերը բույլ են տալիս հուսալու, որ նահանջը ինչ որ չափով կանգ կառնի և հայկական բասկետբոլը նոր ծիլեր կարձակի: «Գրանդ» մարզական ակումբի դահլիճում անցկացվեց 1983-1984 թթ. ծնված պատանիների մինի բասկետբոլի հանրապետության առաջնությունը: Հանրապետության չեմպիոնի տիտղոսն էին վիճարկում այդ տարիքային խմբում տղաների 8 և աղջիկների 6 թիմեր: Ուրախալին այն է, որ այստեղ հանդես էին գալիս ոչ միայն Երևանի, այլև Գյումրիի, Արթիկի, Արովյանի, Էջմիածնի, Արարատի ներկայացուցիչները:

Տղաների մրցապայքարում հաջող հանդես եկավ Երևանի շրջանի ՅՍՍ թիմը և նվաճեց չեմպիոնի կոչումը: Մարզիչ Ռոբերտ Աղաբալյանի սաները հաջողության հասան ավելի բարձր տեխնիկա տակտիկական պատրաստականության շնորհիվ: Գյումրիի պատանիները գրավեցին երկրորդ տեղը, իրենց հետ թողնելով արթիկցիներին:

Աղջիկների մրցավեճում հաղթանակ տարան արարատցիները (մարզիչ՝ Ռիմա Թահմազյան): Ուրախալի է, որ արարատցիները լուրջ մրցակից են դարձել հանրապետության մյուս պատանեկան թիմերի համար: Նրանք առաջին տեղն են գրավել նաև 1978-79 և 1981-82 թվականներին ծնված պատանիների մրցաշարում: «Գրանդ» մարզակումբը մտադիր է նոյեմբերի 18-ից Երևանում կազմակերպել բասկետբոլի միջազգային մրցաշար, որին մասնակցելու հրավեր է ուղարկվել Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Լիբանանի և Սիրիայի թիմերին:

ԴԵՐԵՆԻԿ ԳԵՂԱՄՅԱՆ.

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

«ՆԱԻՐԻ - ՏՈՒՐԻՍՏ» ՖԻՐՄԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

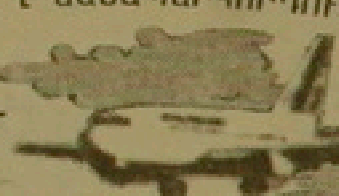

ԵՐԵՎԱՆ - ՎԱՐՇԱՎԱ - ԵՐԵՎԱՆ

երթուղով,

4 օր, թռիչքը նոյեմբերի 7-ին և 21-ին:

ԵՐԵՎԱՆ - ԲՐԵՍՏ - ՎԱՐՇԱՎԱ

երթուղով, թռիչքը

նոյեմբերի 8-ին, 15-ին, 22-ին:

Arina

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմեք՝

«Էրեբունի-1» ճյուղանոց, ս. 430, 457 և 460 հեռ. 560-494, 580-540

«Անի» ճյուղանոց, ս. 617 և 328 հեռ. 594-617, 594-328, 652-862

SONY ✲ HITACHI ✲ SHARP ✲ Canon ✲ IBM ✲ AKAI

ՖԻՐՄԱ "ԱՐԱՅ" FIRM "ARAY"

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

386 DX 40MHz/4Mb RAM/210Mb HDD/SVGA 512Kb	$ 1050
386 DX 40/8Mb RAM/260 HDD/14" SVGA 512Kb	$ 1210
486 DLC 40/4Mb RAM/250Mb HDD/14" SVGA 512Kb	$ 1330
486 DX2 66/8Mb RAM/2x540 HDD/14" SVGA 256 Cache	$ 1890
486 DX2 66/16Mb RAM/340Mb HDD/SVGA 256 Cache	$ 1750
NOTEBOOK 486 SLC2 50MHz/4Mb/130Mb HDD	$ 1600
Printer HP LaserJet 4P	$ 1400
Printer HP LaserJet 4L	$ 860
Printer CANON BUBBLE JET 10Sx	$ 255
Cartridge for HP LaserJet 2P	$ 100
Cartridge for HP LaserJet 4P	$ 85
Ribbon for Printer EPSON 2250	$ 9.5
Ribbon for Printer EPSON FX-870	$ 8
Diskettes 3.5" 1.44Mb (SONY, 3M, BASF)	$ 11
Diskettes 5.25" 1.2Mb (SONY, 3M)	$ 8.5

ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԸ 100 %, ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ 1 ՇԱԲԱԹ, ՎՃԱՐՈՒՄԸ USA $ ՀԱՄԱՐԺԵՔ ԴՐԱՄՈՎ: Հեռ. 25-32-36

Հասցեն: Ք.Երեւան Ազատության պող.9 Հեռ. 25-10-87

FISHER ✲ AIWA ✲ JVS ✲ SUPRA ✲ GRUNDIG ✲ HEWLETT PACKARD ✲

SANYO ✲ PANASONIC ✲ SHIVAKI ✲ EPSON ✲ NEC

ԿՈՐԵԼ Է

Չոն Խալաթյանի վարորդական վկայականը: Խոստանում ենք դրամական պարգեւ: Գտնողին խնդրում են զանգահարել 53.17.73 հեռախոսահամարով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թայինի պանրագործարանը ձեռնարկություններին, առեւտրական կազմակերպություններին, անհատ ձեռներեցներին, անհատ խանութպաններին վաճառում է «Եղեգնաձոր» պանիր կանխիկ կամ փոխանցումով: 1 կգ-ը 300-350 դրամ: Մեծ սակարկ 1 կգ-ը 510 դրամ, խոզի 710 դրամ: Հեռ. 25-22-92 Երեւան ժ. 19-ից հետ. Թալին կոդ 8-2490 22-17, 22-16

ԳՆՈՒՄ ԵՄ

«Ժիգուլի» մակնիշի ավտոմեքենա, ոչ ուշ, քան 1983 թ. արտադրած, հեռախոսը է անհատ վիճակում: 53.04.28, 53.04.34

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հատուկ դասընթացների բաժինը

կազմակերպում է դասընթաց

Ժողովրդավարությունը խաղաղական բարեփոխումների ժամանակ

թեմայով

Իրավական մեջսությունը ժողովրդավարության հաստատման շրջանում

երեքշաբթի ժ. 5:30-7:30

Դասախոս՝ Սիեր Ալահայդոյան

Լրատվության միջոցները եւ խաղաղական մասնակցությունը խաղաղականության ստեղծման գործում

հինգշաբթի ժ. 5:30-7:30

Դասախոս՝ Լուսիկ Դանիելյան

1994 թ. նոյեմբերի 8 - դեկտեմբերի 13

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում (հինգերորդ հարկ)

Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40

Դասընթացի մասին

Դասընթացի ժամանակ կխոսվի գործող ժողովրդավարական խաղաղական համակարգի համար անհրաժեշտ երկու հիմնական դրույթների մասին. նախ՝ որ այն լինի իրավական մեջսություն՝ բոլոր խաղաղացիների հավասար իրավունքներով, եւ, երկրորդ, հիմնված լինի այնպիսի կառուցվածքների եւ գործընթացների վրա, որոնք լայն հնարավորություններ կընձեռեն խաղաղական որոշումների ընդունման գործում մասնակցություն ունենալու: Պրն. Ալահայդոյանի դասընթացը նվիրված կլինի իրավական մեջսության գաղափարի եւ նրա պատմության ուսումնասիրությանը, քանի որ այն համարվում է սահմանադրական ամբողջ համակարգի եւ ընդհանրապես ցանկացած խաղաղակիրթ հասարակության հիմքը: Կներկայացվի այդ տեսությունների զարգացումը՝ ներառելով Քոուկի, Դայսիի փիլիսոփայությունը եւ ժամանակակից մեկնաբաններին, կխոսվի իրավունքի ժողովրդավարական տեսության եւ իրավական մեջսության գոյության համար անհրաժեշտ սահմանադրական եւ իրախական բարեփոխումների մասին:

Տիկ. Դանիելյանը կխոսի զանգվածային լրատվության միջոցների դերի, հասարակական կարծիքի եւ հաջող խաղաղականության ծրագրման եւ իրականացման գործում համաձայնության գալու մասին եւ կներկայացնի, թե այդ գործընթացներն ինչպես են ընթանում Հայաստանում ժողովրդավարության հաստատման այս շրջանում:

1994 թ. դեկտեմբերի 13-ին, երեքշաբթի, ժ. 5:30-ին կանցկացվի համատեղ քննություն:

Դասախոսությունները կընթանան անգլերեն լեզվով՝ հայերեն համընթաց թարգմանությամբ:

Դասընթացի վճարը 100 դրամ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 27-33-70 կամ 27-16-58:

ՄԻ՛ ԴԱՐՁԵՔ ՌԵԺԻՄԻ ԳԵՐԻՆ ԿԵՐԱԿՐԵ՛Ք ՀԱՃԱԽ

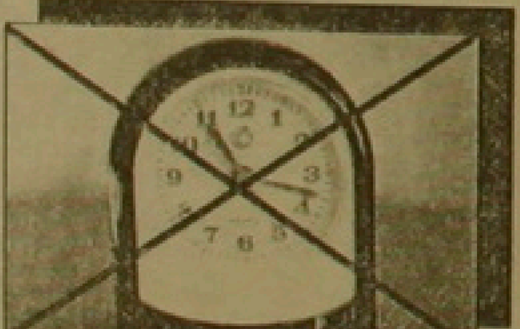

Կրծքով հաջողությամբ կերակրելու համար հետեւեք երեխայի պահանջներին, ո՛չ թե ժամացույցին: Թույլ տվեք փոքրիկին սնվել, երբ նա սոված է, եւ՝ օրվա ընթացքում եւ թե գիշերը:

Կերակրե՛ք հաճախ: Հաճախակի կերակրելը կշատացնի կաթի քանակը: Այն կավելանա երեխայի պահանջին համապատասխան:

Հետեւե՛ք ցուցումներին՝ կհասնեք հաջողության

Հիվանդանոցում երեխային միշտ ձեր սենյակում պահեք: Այդպիսով կարող եք հաճախ կերակրել թե՛ ցերեկը եւ թե՛ գիշերը:

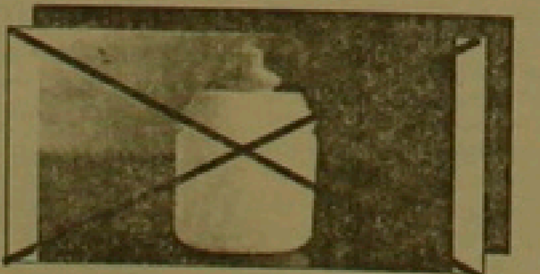

Ոչ կաթ, ոչ ջուր, ոչ թեյ, ոչ հյութ: Ոչինչ հարկավոր չէ, բացի մայրական կաթից առաջին 4-ից 6 ամսում:

Կերակրեք միա՛յն ու միայն կրծքով 4-ից 6 ամիս:

Մայրական կաթ: Սա միակ սնունդն է, որն անհրաժեշտ է երեխային կյանքի առաջին 4-ից 6 ամսում: Այն փոքրիկին կպաշտպանի վարակիչներից:

Մի՛ մտահոգվեք կաթի քանակի ու որակի համար:

Մի մտահոգվեք, որ աղքատիկ սնունդը կվնասի ձեր կաթի ճարտարությանը: Նույնիսկ ոչ սնվելով դուք երեխային կպահովեք բավարար սննդարար կաթով:

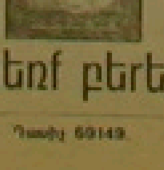

Կրծքով կերակրելու նոր ցուցումների գրքույկը ձեռք բերելու համար դիմեք ձեր շրջանի պոլիկլինիկա

A STYLE 58.18.41

«Ազբերական» հրատարակչութեան տպարան. Երեւան 23 Արշակունեաց 2 Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 1902 Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրուած է տպագրութեան 2. 11. 1994 Գինը՝ 25 դրամ

digitised by A.R.A.R.@